

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 3-30
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V opravi prejema: mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 v
za trikrat . . . " 10 v
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zabavo, osmrtnice itd.:
enostolna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 183.

Današnja številka obsega 18 strani.

V pravi luči.

Ni dolgo tega, bilo je v eni zadnjih sej minulega zasedanja kranjskega deželnega zbora, ko je advokat slovenskega liberalizma in liberalne politične stranke pral slovenski liberalizem od očitkov brezverstva in skušal tozadevne pritožbe zavrniti kot neutemeljene in neosnovane sumničenja. Sploh je naslikal slovensko liberalno stranko nedolžno kot golob in usmiljenja vredno, da bi jo bilo treba pokriti s plaščem reveža po zgledu sv. Martina. Čisto gotovo je, da so te mile strune našle odmeva tudi v srcu marsikake mehke in dobre duše, ki se sedaj z velikim ogorčenostjo huduje nad »nekrščanskim« ravnanjem in postopanjem proti slovenskemu liberalizmu, ki smo ga tekom nekaj let pritisnili ob steno in da mu že lastni prijatelji prerokujejo večno uro.

Je precej ljudi med nami, ki nimajo niti časa, niti prilike, da bi preštudirali vzroke političnih in kulturnih bojov na domačih tleh in zato je naravno, da ta ali oni ne umeva njih pomena in važnosti, zato pa tudi ne razume marsikake prikazni in pojava v našem političnem življenju. Kdor ni zasledoval razvoja liberalnih načel na Slovenskem, kdor slovenskega liberalizma ne pozna, ta utegne dobiti čisto napačne pojme in napačno sodbo o naših političnih sporih in bojih.

V tem oziru je knjižica »Slovenski liberalizem v pravi luči«, ki jo je izdalo tle dni »Obrambno društvo« v Ljubljani, jako zanimiva novost na političnem polju, ki bo marsikomu odprla oči in ga uverila, da ni z liberalno stranko pri nas sploh ničesar napraviti, nobenih kompromisov sklepati, da je v interesu celega našega naroda, da čim prej izgine iz vrste slovenskih političnih strank.

Knjižica obsega dobo od leta 1901. do 1913. in nam podaja dogmatiko in moralno slovenskega liberalizma, v kolikor se da posneti po liberalnih listih in javnih nastopih liberalnih političnih voditeljev. Pisatelj bo brez dvoma ustregel v tem oziru tudi somišljenikom slovenskega liberalizma, ker tako sistematično obdelanega slovenskega liberalizma in tako verne fotografije o svojem delu še sami nimajo. Vse, kar so slovenski liberalni listi napisali, o verstvu, o Bogu, o Cerkvah, o verskem življenju je tu pregledno zbra-

no in nam daje jasen pregled o verskem nihilizmu slovenske liberalne stranke. Iz knjige se čisto jasno prepričamo o morali, ki jo oznanja slovenski liberalizem, o njegovih nazorih glede našega kmeta in njegovega napredka.

Program liberalne stranke je svobodomiseln. Namen slovenskega liberalizma je »organizirati slovenski narod na temelju svobodomiselnosti«, po vzorcu onih svobodomiselnih kongresov, na katerih prisegajo razni kričarji pogin Cerkvah in kličejo nanjo grom in strelo. »Narodno-napredna stranka ne pripozna Cerkvah nobene pravice do šole, zahteva svobodno šolo in smatra vero za privatno zadevo.« To je kardinalna točka programa liberalne stranke, ki ga je postavila že l. 1906. Na podlagi tega programa je treba uvesti laično šolo, razporoko, odpraviti prisego in oprostiti javnost vsakega verskega vpliva; sploh uvesti ločitev cerkve od države.

Jako čudne nazore imajo predstavniki slovenskega liberalizma o veri v Boga. Enkrat so materialisti, drugič so panteisti, tretjič so bogokletneži in ciniki. »Mi Boga ne potrebujemo,« pravi »Slovenski Narod«, »sicer ga tudi ni, ustvarila ga je samo človeška domišljija.

Sv. Trojico primerjajo pri »Danu« z ameriškim dolarjem: »Dolar je Bog, pol dolarja bog sin, 25 centov sv. duh.« In ti ljudje so prisegli na verskonravno vzgojo! Še huji od njih je Svobodna misel. Ta pravi, da bi Slovenci ne bili nič manj neumni, če bi častili namesto sv. Trojice »trojico klobase, piva in zelja.« Težko, da je kdo zapisal umazanejšo bogokletstvo na svetu. In o tej »Svobodni misli« pravi »Narod«: »Svobodna Misel« naj živi!

O človeku pravijo liberalci, da je iz živali. »Človeški rod se je razvil iz opicam sorodnih bitij.« Plezal je kakor opice in je živel »na drevju«. Eno tako glavo, pravijo, da imajo še sedaj shranjeno. Človeka so torej lepo potlačili med štirinožce, zato mu je bilo treba tudi dušo vzeti. »Stvari, ki bi se ji reklo nesmrtna duša, ni.« Če duše ni, ni treba seveda tudi nobenega posmrtnega življenja in je vseeno, če te zakopljejo na gmajno ali v blagoslovljeno zemljo. »Smrt ni nič drugega kakor povratek v naročje prirode, ko pače človek v nič.« Zato je tudi čisto gola ceremonija, »če spremlja mrliča na zadnjem potu duhovnik.«

Kako neskončno je vzvišena krščanska misel o namenu in pomenu

človeškega življenja v primeri s tem nizkim in človeka nevrednim namenom, ki ga liberalci človeku prisojajo.

Slovenskemu liberalizmu je sploh vsako verstvo zoprno. »Vse vere so plod človeškega strahu.« Najbolj na poti jim je seveda krščanstvo. »Kristjanska vera v Odrašenika je pravljica« in krščanske resnice so stare egiptovske, grške in indijske »storije«. Sploh krščanstvo ni drugega kakor »poganski verski nauki.« Po liberalnih načelih je krščanstvo samo pogreto poganstvo. Zato ne sme liberalci ničesar verjeti, še manj pa krščansko živeti, ker »versko življenje obstoji v negovanju neumnosti.« Zato je tudi krščanski križ v očeh »Dana« nekaj »poniževalnega«.

Cerkve in Rima, tega ne morejo liberalci sploh prenesti. Kar meninici, tebinici pravijo, da je Cerkev »samo nadaljevanje rimske države, kateri služi vera v svrhu gospodovanja.« Silno komodno stališče! Za take reči nimajo seveda nikakih dokazov, ampak kaj dokazi! Glavna reč je, da se ljudem nekaj natveži proti Cerkvah. Katoliški nauki imajo s Cerkvijo malo opraviti, ker je bil »Kristus premagan« in je »katoliška vera samo v daljni zvezi s Kristusom.« Neverjetno, kaj vse si slovenski liberalni učenjak ne izmisli.

Verske resnice so delali škofje, analfabetje, »ki niso znali niti čitati niti pisati« in so »vpeljali nove dogme, kakor se sklene v deželnem zboru kmečki vodnjak.« Zato pa slovenskemu liberalcu ni treba verjeti v verske resnice. Posebno zato ni treba verjeti, ker so pomagali škofom pri tem »oboroženim kmetje, sužnji in menihi, ki so jih »strahovali.« Zato je tudi dr. Triller svoj čas slovesno proglasil v Narodnem domu, da liberalci v nezmotljivost Rima nič ne dajo. »Rim je kriv vse naše bede; ne verujem, da bi me mogel kdo grehov odvezati, ne verujem v nezmotljivost Rima.«

Liberalci vse verske resnice zame-tavajo, najbolj so pa hudi na pekel in na hudiča. »Vera o peku in hudiču je krščanstvo tako spremenila, da nima nobene zveze s Kristusom.« Toda s tem niso še hudiča spravili s sveta in bodo imeli še z njim opravka, ako bodo ostali pri teh mislih.

Kar so slovenski liberalni listi o klerikalizmu napisali, to bi že bile silno debele bukve. Najlepši primerek za klerikalizem je po njih mnenju »smrad iz pekla«. S tem, pravijo liberalci, da je vse povedano! »Klerikalizem je za naše ljudstvo največje sleparstvo,« ja,

kaj bo samo sleparstvo, »prava kuga, ki se mora zatreti.«

V tem tonu in v taki smeri obravnava slovenski liberalizem vsa verska in versko-kulturna vprašanja in vse, kar je z njimi v zvezi. Zmote in neumnosti, vse mi je že bilo in vse je človeško opravičljivo. Ali tako smešnoneumnega in živalskosurovega pojmovanja o človeškem življenju ni zlepa najti. Marsikomu bo postalo šele potem jasno, zakaj liberalna stranka nikamor ne more, ko bo to knjižico prebral. Politična stranka, ki sloni na takih verskih, moralnih in kulturnih temeljih, kakor sloni slovenska liberalna, je absolutno izgubljena. Čim prej gre narazen, tem bolj je za našo javnost. Vsi pametni ljudje, ni treba, da se prištevajo Slovenski Ljudski Stranki, bodo pa potrjeni v svojem prepričanju: Le naprej, le do konca s slovenskim liberalizmom in slovensko liberalno stranko!

Državni zbor.

Dunaj, 29. oktobra.
Finančni načrt.

Danes je zbornica sprejela načrt zakona, ki določa poseben davek od penecih se vin. To je davek od »luksusa« ali potrate. Tudi izdelovalci penecih se vin posebno ne ugovarjajo temu davku, ki zadene boljše kroge. Pač pa trdi ta industrija, da davek ne bode državi donasal posebnih dohodkov. Tudi gostilničarji niso ugovarjali načelu tega davka, ampak le obliki v vladnem načrtu. Vlada je namreč predlagala od cele steklenice 50 h, 1 K, odnosno 2 K, ako velja steklenica 4 K, 4 do 8 ali nad 8 K. Ker pa je od producenta do konsumenta navadno več prekupecev, zato bi bila steklenica šampanjca večkrat obdlačena. Ako producent, oziroma fabrikant proda 200 steklenic, in sicer 100 po 4 K 50 h in 100 steklenic po 6 K, torej bi po vladnem načrtu plačal za vsako steklenico 1 K. Ako pa zaračuna cenejšo vrsto po 4 K, dražjo pa po 6 K 50 h, dobi za 200 steklenic ravno toliko od kupca, plačal pa bi 50 kron manj davka. S tem bi se torej odprla vrata demoralizaciji.

Zato je finančni odsek določil enoten davek od šampanjca, in sicer 80 h od steklenice šampanjca, 20 h pa od sadjevca; ako pa steklenica ne drži 425 cm³, je davek za polovico nižji. Ves davek utegne državi donasati 1 milijon kron na leto. Vinorejci, ki sami doma pijejo svoj izdelek, se morejo odkupiti s primerno svoto.

* Radi železniške nesreče na Semeringu poročila včeraj nismo mogli objaviti.

LISTEK.

Mojster Simon.

Silhueta. Spisal Silvin Sardenko.

V samostanu Brezmadežne so bratje praznovali praznik njenega kronanja.

Mogli bi se seštetati dnevi, odkar stoji v svetišču podoba Marijina, a milosti, ki jih je ona svojim otrokom naklonila na tem kraju, so neštevilne.

Komaj je prvokrat iznad svojega visokega prestola v svetišču pogledala po ver-ni množici, že si je z ljubeznivim pogledom in milim obličjem osvojila srca vseh.

Kadar je sirota, brez očeta in matere, pribežala k njej, jo je Devica sprejela v materinsko varstvo: »Ne toži! Jaz sem tvoja mati.«

Objokani vdovi, ki ni mogla preboleti izgube svojega moža, je ona z gorko tolažbo segla do srca: »Ne jokaj, jutri ga vidiš.«

Preganjani in potrti so prihajali iz njenega svetišča z velikim upanjem, ki ga jim je vlila v dušo milostipolna Mati: »Potrpite! Tudi vi se skoraj vrnete iz Egipta.«

Mladenčiču je v težkih dvomih in bojih usmiljeno svetovala: »Ne veruj svetu, za-upaj mojemu Sinu! Svet je laž, moj Sin pa resnica.«

Ona je bila res kakor jutranje solnce, ki prijazno pogleda izza gorskih slemen in se gorko nasmeje v dolino solza.

Ljudstvo je živo čutilo svoj neizmerni dolg pri Brezmadežni in se ji je želelo vsaj nekoliko oddolžiti.

Zagrnela je med množico visoka beseda: »Kronajmo njo in njenega Sina!«

Zagrnelo je in glas hvaležnosti se je slišal daleč naokoli in je odmeval v vseh srcih.

Odpirala so se srca in perišča in kmalu je bilo dvoje jasnih kron poslanih v samostan Brezmadežne.

Dan kronanja je napočil.

Pod visokim in ozkim prestolom na rdeči blazini je žarela ena manjša, druga večja krona, in čakala, da ovenča čelo Kralju in Kraljici. Devica je gledala iznad trona s ponižnim pogledom na krono, kakor bi hotela reči: »Čemu to? Glej, dekla sem Gospodova! Storila sem, kar sem storiti mogla.«

A vernim srcem se je zahotelo kronati podobno.

V okrožje je bilo treba spretno, oprezno, a tudi pogumne roke. Samostanski bratje so to delo poverili mlademu mojstru Simonu.

Mojster Simon je bil izučen stavbar in je dotlej nadzoroval in zgradil že neka-tero stavbo, a kronanje svetega kipa je bilo zanj, dasiravno samo vnanje delo, ven-

darle nekaj novega, prevažnega in preve-likega.

Simon je pomišljal, kakor bi se obotavljal. Tisti čas je bil ravno ženin.

»Visoko je. Razen lestve nobenega oprijemka. Zdrzne naj mi krona izpod rok. Morda ena? Morba obe? To bi bilo huje, kakor če bi prišel ob vso doto svoje neveste.«

Mojster je strmel v jasni kroni na baržunasti blazini in se jih ni dotaknil.

Neka nevidna moč pa mu je velela: »Simon, stori!«

Simon se je vnovič zamislil. Samostanski bratje so menili, da le preudarja, kako bo delo započel; on pa je le sodil, da ga ne bi započel.

»Če mi noga izpodrsne, izpodleti de-lo? To bi bilo sramotnejše, kakor če bi prišel ob vso stavbinsko veljavo. Morda tudi res pridem ob njo?«

A skriven glas je ukazoval in pogled čakajočih bratov je prosil: »Simon, stori!«

»Bi storil? — srce mu je ugovarjalo — »a pomisli, ženin si! Ravno kar si zaročil svoje mlado življenje z drugim mladim življenjem. Če se ponesrečiš? Dve kroni . . . dve srci raniš.«

Skrivnostna moč mu je prigovarjala še odločneje: »Simon, stori vendar! Moji an-geli te bodo varovali in pride dan, ko ti jaz vse povrnem.«

Ta glas je zmagal v duši mladega mojstra.

Z desnico je varno prijel kroni, eno v drugi in dvignil se je po lestvi navzgor do obličja Brezmadežne.

Spodaj so trepetala srca, a noge gori na lestvi se niso tresle, zakaj angeli so va-rovali mojstra in vodili njegove roke, do-klar ni bilo važno delo dovršeno.

Simon je stopil raz lestvo, oveseljen bratje so mu čestitali na spretni izvršitvi, oče Evstahij pa mu je segel v roko: »Tu sei maestro!«

Mojster Simon je odšel v zavesti, da je storil eno najčastnejših del v svojem življenju. Pozneje je šel večkrat tam mimo samostana Brezmadežne in se včasih spomnil onega kronanja in nemara mu je v duši zazvenel tudi oni glas: »Angeli te bodo varovali in pride dan, ko ti vse po-vrnem.«

Visoka obljuba se je morala izpolniti. Minula so mnoga leta. Mojster Simon je postal oče srečne družine, v kateri sta stalno prebivala mir in ljubezen. Prvi oblak, ki se je zgrnil nad družino, je bila očetova bolezen.

Mojster Simon se je odpeljal na sa-motno letovišče, da si utrdi zdravje.

»Čutim se vedno krepkejšega,« je za-trjeval ženi in otrokom, ki so ga prišli od časa do časa obiskat.

Zbornica je nato pričela razpravo o višjem davku od žganja. Doslej so Rusini le s tiho obstrukcijo zavlačevali razpravo o finančnem načrtu. Niso še izgubili vsega upanja, da dosežejo ugodnejšo volilno reformo za gališki deželni zbor. Danes je prišel na Dunaj gališki ces. namestnik dr. Korytowski, ki v dogovoru z vladno predloži Rusinom nov načrt. Napačno pa bi bilo, ko bi zbornica hotela s silo streti rusinsko obstrukcijo, kakor zahteva nemška zveza. V tem slučaju se Rusinom pridruži češki agrarci, da se maščujejo za nemško obstrukcijo v češkem dež. zboru. Poljaki so sicer solidarni z Nemci v zahtevi, da zbornica čimprej reši finančni načrt. Toda nemška zveza preti vladi, da prepreči izvolitev delegatov, ako ne zadusi rusinske obstrukcije. S to taktiko pa ostane nemška zveza osamljena v zbornici, ker anarhije v teh razmerah ne bode podpirala nobena resna stranka. Zato je danes v konferenci seniorov obveljal predsednikov navet, da zbornica nadaljuje razpravo o fin. načrtu. Od petka do prihodnje srede ne bode sej, da Rusini dobe dovolj časa za pogajanja s Poljaki o volilni reformi. Posl. Stanek je zahteval, naj grof Stürgkh odgovori na češko interpelacijo glede upravne komisije. Grof Stürgkh je izjavil, da mora vlada dobro premisliti odgovor, preden pride v zbornico. Dr. Kramar je bil s tem zadovoljen, ker razprava mora biti resna in dostojna.

Izseljenci.

Dr. Korošec je zahteval od vlade odgovor na interpelacijo glede izseljencev, in sicer, ali so bili tudi poslanci zapleteni v afero kanadske družbe. Grof Stürgkh je odgovoril, da vlada v proračunskem odseku odgovarja na vsa dotična vprašanja. Sicer pa je krava že iz hleva. Potrebno je bilo, da vlada z vsemi zakonitimi sredstvi napravi konec umazani kupčiji z belimi sužnji. Toda to vprašanje ni še rešeno, ako vlada zapre vse agenture kanadske družbe. Vsa afere je nastala le iz konkurence med Brownom in Ballinom, to je med »Avstro-Americanom« in kanadsko družbo. Nečuvno je, kar je razkril sedanji Ballinov zastopnik, bivši dvorni svetnik v trg. ministru baron Weichs-Glou o sek. šefu dr. Riedlu. V objavljenem pismu trdi Weichs-Glou, da nemška vlada ne more prepovedati Ballinovi parobrodni družbi, da ne bi smela prevažati avstrijskih izseljencev, ki še niso prosti vojaške službe. Kanadski družbi se z vso pravico očita, da je po svojih agentih izvajala vojaške ubežnike v Ameriko. Isto dela pa tudi Ballinova družba, če le more. Nemčija pa je zvesta zaveznica habsburške države in vendar zaradi kupčije dopušča agentom proste roke. Hic Rhodus, hic salta!

Češke razmere.

Upravna češka komisija je rdeča cunja za politične purmane. Nemška javnost se vznemirja in zahteva glavo kneza Thuna. Dr. Titta in drugi »neodgovorni življi« so dobili v roke vaje na Češkem ter razpošiljajo tajne okrožnice, ki naj razburjajo prebivalstvo. Eppinger je imel še pogum, da se je ustavljal tej strahovladi, toda njegovi epigoni se boré le za mandate in obračajo svoje plašče po Tittovi burji. Vsa agitacija proti ces. namestniku knezu Thunu ima namen, da prepreči češko-nemško spravo, v državi vzdržuje nered in ovira delo v parlamentu. To so višji na-

meni, katerim služijo Titta in njegovi zavezniki. Toda ti prusaki se utednejo urezati. Češko-nemška sprava je sicer pokopana, toda pripravljajo se druge stvari. V pravosodnem ministru izdelujejo načrt za ločitev sodnih okrajev na Češkem po narodnosti in v ministru za notranje stvari načrt za ločitev političnih oblastev po narodnosti. In kmalu utedne priti čas za oktroá. To je tudi vzrok, da grof Stürgkh še odlašá z odgovorom na češko interpelacijo, ki pa je le kulisa, za katero se vrše dogovori. Značilno je, da dr. Kramar ni podpisal te interpelacije, ker je on sam priporočal upravno komisijo, ki naj vodi posle, dokler ni zrelo češko vprašanje. Z državnega stališča moremo pozdravljati to taktiko, ki meri na premirje na Češkem. Toda kot Jugoslavlani ne moremo nič dobrega pričakovati. Združili se bodo v parlamentu svobodomiselní nemški in češki življi in v zvezi s Poljaki dobili v roke krmilo. V tem načrtu tiči tudi vzrok, da isti zarotniki odklanjajo vsako ožjo zvezo z Jugoslavlani. Toda još Hrvatska ni propala, dok mi živimo. Vsi ti naklepi se bodo razbili ob naravnem razvoju svetovnih dogodkov. Brez trdne in zanesljive jugoslovanske straže je monarhija na prepihu...

× × ×

Dunaj, 30. oktobra 1913.

Nov brambni zakon.

Vlada je danes predložila nov načrt zakona, s katerim naj se pomnoži število armade v obeh državnih polovicah za 31.300 mož. Na Avstrijo odpade 17.362 mož, ki se porazdele na pet bodočih let, in sicer v l. 1914 več 3212, v naslednjih dveh letih po 3269, četrto in peto leto po 287 mož. V isti dobi se pomnoži dež. bramba za 7038 mož. Tako dobi skupna država okroglo 600.000 mož stalne armade v mirnem času. Senčno stran militarizma pa sta opisala avstrijski in ogrski finančni ministri. Baron Engel napoveduje novo državno posojilo v znesku 500. T. e. l. e. s. z. k. y. pa potrebuje za Ogrsko 250 milijonov. Lepe stvari se nam obljubujejo, gospodje v ministru za zunanje posle pa vedno kličejo na korajžjo.

Finančni načrt.

Rusinski poslanci še vedno čakajo na odgovor in vihte kopja obstrukcije. Dr. Korytowski jim je sinoči ponudil nove pogoje, ki pa jih Rusini še odklanjajo. Do srede upajo priti na čisto, ali se posreči kompromis ali pa Rusini v zbornici zagodejo kozaško pesem. Dotlej počiva tudi razprava o davku od žganja. Sicer pa padé kocka v Lvovu. Ako se izjalovi kompromis glede vol. reforme za Galicijo, je tudi fin. načrt padel letos v vodo z vsemi nadami drž. uslužbencev in dež. odborov.

Telefon.

Ze iz l. 1911 je ležal na polici nujni predlog, naj vlada izpolni telefonske zveze in v ta namen najame večje posojilo. Letos spomladi je večina zbornice odklonila predlog, naj vlada najame 40 milijonov za telefon, ker je fin. minist. trdil, da denarni trg ni ugoden za večje posojilo. Isto je včeraj ponavljal trg. minist. dr. Schuster. Lani je parlament dovolil za telefonske zveze

20 milijonov kredita, ki pa ga je večinoma izrabila vojaška uprava ob času mobilizacije na jugu in severu. Sploh opažajo poslanci, da je fin. uprava vsled velikih izdatkov za mobilizacijo porabila razne kredite v druge namene.

Dr. Korošec.

Slučaj je nanesel, da je danes dobil besedo dr. Korošec. Govoril je seveda za nujni predlog. Odločno je grajal trg. ministru, ki zanemarlja kmečke okraje. Mnogi večji kraji so brez poštnih in brzojavne zveze. Ribnici na Pohorju je bil že obljubljen brzojav. Občina je pripravila drogove, nato pa je vlada stavila zopet nove pogoje. To je škandal. Še slabše je seveda s telefonom. V Savinjski dolini n. pr. se vsako leto razpeča hmelja za več milijonov. Potrebna bi bila telefonska zveza, toda ni je mogoče dobiti.

Na Kranjskem je edina telefonska govorilnica v Ljubljani. Postojna je svetovno znan kraj po svoji sloveči jami. Na tisoče in tisoče tujcev prihaja v Postojno od vseh vetrov, ki bi se radi posluževali telefona. Postojnska jama je imela v zadnjem letu 71.000 K dohodka. Toda mesto Postojna je brez telefona, dasi se je oglasilo več naročnikov, ki že nekaj let ponavljajo prošnje za telefon. Tržaška poštna direkcija nujno priporoča, naj se Postojna priklupi obstoječi telefonski zvezi med Ljubljano in Trstom ali pa zgradi krajevna zveza med Ljubljano in Trstom. Toda trg. ministru se ne gane in sploh do danes noče vedeti o tretji telefonski zvezi med Dunajem in Trstom. To so pač turške razmere. (Živahno pritrdjevanje.)

Na Kranjskem so še druga širom države sloveča letovišča, n. pr. Bled, Bohinj, Kamnik, Idrija s svojim rudnikom, vsi ti kraji so brez telefonske zveze. Dalje prosijo za telefon Tržič, Jesenice, Radovljica, Vrhnika itd., toda vlada ima gluha ušesa, ker skrbi le za večja mesta, dasi bi bile vse našete telefonske zveze na Kranjskem aktivne. Sploh se trg. ministru odlikuje, kako bi rekel, s posebno zanikernostjo nasproti agrarskim deželam.

Ker v naših južnih pokrajinah ne dobimo železnice, pomagamo si z avtomobili. Družbe si same nabavijo avtomobile, da pospeše promet in trgovino, toda oblasti čakajo s koncesijami. Državo bi stalo le malo papirja, toda koncesije ni. Med Celjem in Ljubljano že več mesecev vozi avtomobil; posredovali smo v trg. ministru za koncesijo, toda ne dobimo odgovora. Med Rakekom in Prezidom vozi avtomobil, toda trg. ministru je zapretilo, da ustavi ta promet, ker se je pričel brez njegove vednosti. To so nečuvne razmere. Ako zasebniki žrtvujejo tisočake, preti jim vlada s kaznijo. Tako je vlada ustavila avtomobilno vožnjo med Brežicami in Grobelnim, ker bi bila menda v nesrečo za našo ljubo Avstrijo. Minister dr. Schuster je kakor puščavnik, ki ne sliši nič in ne vidi nič in nima srca za agrarske pokrajine. Ponavljam, da je v trg. ministru največja nemarnost in indolence »s posebnim ozirom na slovenske pokrajine.« Toda dovolj je naše potrpežljivo-

sti, dalje ne bomo prenašali teh nečuvnih razmer. (Živahno pritrdjevanje.)

Iz odsekov.

Tiskovni odsek je dovršil razpravo o novem tiskovnem zakonu, s katerim ni zadovoljna nobena stranka. Zato se tudi vsi člani branijo, v zbornici zagovarjati novi načrt. V odseku so se vrstili razni referenti, zadnji je bil soc. demokrat dr. Adler.

Obrtni odsek je danes nadaljeval razpravo o krošnjarstvu. Soc. demokrat Reumann je že dve seji izpolnil s svojim govorom, katerega tudi danes ni še dovršil. Ker je v glavni razpravi oglašeni še 15 govornikov, imajo krošnjarji vsaj to zimo še prosto. Sicer pa je vsa razprava le pesek v oči.

Poslanec Fon.

je vložil dve interpelaciji. V prvi vpraša ministra za dež. brambo, zakaj vojaštvo ovira zgradbo novih cest in potov na Goriškem.

V drugi interpelaciji je opozoril naučnega ministra na škandalozne razmere na šoli »Lega nazionale« pri Sv. Križu na Tržaškem.

Preganjanje katoliške cerkve na Ruskem.

Znano je, da ima katoliška cerkev na Ruskem zelo težavno stališče in da mora od strani državnih oblasti prestatí mnogo šikan in celo preganjanj. Ta položaj pa se kljub ponovnim ugovorom svete stolice ne zboljša, pač pa postaja celo slabši z vsakim dnevom. Tako n. pr. ravnokar izišli ukaz prepoveduje opravljanje katoliške božje službe po vzhodnem obredu, kar je naravnost v direktnem nasprotju z zamenitimi tolerančnim ediktom od leta 1895., ki priznava od državne vere razlikujočim se verstvom, zlasti pa rimskokatoliški cerkvi popolno svobodo kulta. Iz zadnjega ukaza pa se more razvideti, kako resno se smatra tolerančni edikt od leta 1895., kajti ta ukaz je znak največje intolerance. Zgodovina unijatov v Rusiji, to je katolikov z vzhodnim obredom, ki so združeni z Rimom, ni nič drugega, kot dolgo mučenje. Ti unijati, ki imajo isti ritus kakor katoliški Rusini v Galiciji, so šteli pred kakimi 100 leti še kake tri milijone duš. Katarina II. in Aleksander I. sta jih nasilno spreobrnila k pravoslavlju. Pred 20 leti je bilo samo še dve do tristo tisoč unijatov, ki so se ustavljali vsemu preganjanju ter ohranili vero očetov. Ko pa je izšel tolerančni ukaz, ki je dovoljeval prestop iz pravoslavlja v katoliško cerkev, je prestopilo iz pravoslavlja h katoličanstvu mnogo pravoslavnih potomcev onih katolikov, ki so bili prisiljeni, odreči se katoličanstvu. In ker so med liturgijo unijatov in pravoslavnimi le neznatni razločki, se je bilo seveda bati, da bo dobilo katoličanstvo še več tal. Tega se je pa vlada zbala in posledica te bojazni je tudi zadnji ukaz. Pravoslavje brani svoje pozicije na ta način, da se zateka k nasilstvu. Nikjer se katoliška cerkev tako ne zatira, kot ravno v Rusiji, in nikjer se svoboda vesti in vere tako nesramno ne tepta. Sveta stolica je pa pravzaprav napram neprimerni intoleranci ruske vlade brez moči. Si-

Zasijala je jasnobela angelska nedelja. Praznik onih svetih varihov, o katerih je rečeno: »da ga bodo varovali«.

Simon se je veselo razgovarjal s svojo skrbno ženo, ki je bila ta dan pri njem na obisku. Tam zunaj za leskovimi grmovi je prepeval pastir in bral ravnokar dozo-rele lešnike sv. Jerneja. Pri pol ure oddaljeni župni cerkvi sv. Janeza Krstnika so pritkavali zvonovi ubrano pesem od angelov varihov.

Mojstru Simonu je postalo nenadoma slabo. Mož se je zgrozil v duhu in ženo je bridko pretreslo do srca.

Smrt je pogledala skoz okno. Simon jo je videl z napol osteklenelimi očmi, a izpregovoriti ni več mogel. Kaj bi bil rad povedal?

»Moj Bog! Zadnji trenutek, pa sem tako daleč od večne luči, pa je tako daleč do duhovnika.« To bi povedal.

Ona davna visoka obljuba se je morala izpolniti nad njim, ravno v tem najvažnejšem trenutku se je morala izpolniti.

»Simon, ne boj se! Moji angeli te bodo varovali; prišel je dan, ko ti vse povrnem.«

Žena, sama potrebna tolažbe, se je sklonila ob

cer bo brezdvomno protestirala. toda kak uspeh bodo imeli protesti? V najslabšem slučaju more priti do tega, da prekine Vatikan diplomatske zveze z rusko vlado, toda od tega si ni oboleti najmanjšega dobička. To bi bil le dobrodošel povod za nova zatiranja ruskih katolikov ter bi njihovo stanje le poslabšalo. Sveta stolica je prisiljena molče prenašati intoleranco in nepravilnost ruske vlade.

Pismo iz Skadra.

V Albaniji se vendar dani. Sicer konture, ki se kažejo v tem svitu, nekaterim ne bodo ljube, a dejstvo je pa le, da se je v notranjosti Albanije same začelo nekako izčiščevanje političnega ozračja in se pojavilo močno splošno gibanje za skupne domovinske cilje. Essad paša je zmagal nad Ismail Kemalom. Ne manjka sicer plačanih agentov, ki agitirajo za Ismail Kemala in hujskajo proti Esadu paši. Da, znano je celo, da Italija z obema rokama sipa denar tem agentom, ker dobro ve, da bo Esad paša, kakor hitro se popolnoma uveljavi njegova vlada, strel glavo italijanski propagandi v Albaniji in prečrtal italijanske nakane s to deželo. Govori se celo, da je v Valono prišlo več političnih osebnosti iz Rima, da bi osebno podpirali Ismail Kemala in vodili borbo zanj in začasno valonsko vlado. Toda albansko ljudstvo je začelo spregledovati; skoro brez izjeme se dviga in prisega na zastavo Esada paše, od Ismail Kemala pa zahteva, da položi svojo čast in prizna Esada pašo in njegov senat v Draču. Albanci uvidevajo, da je Ismail Kemal samo plačanec zunanjih činiteljev, katerim mora napeljevati vodo na njihov mlin, Esad paša pa hoče res svobodno, samosvojo domovino.

Mithatbeg Frašri, kateremu je bilo poverjeno nadzorstvo nad vlado v Valoni, se je na čelu vseh južnih plemen z Azispašo postavil na stran Esada paše in začel najodločnejši boj proti Ismail Kemalu.

Znameniti Omerbeg Biščević je nedavno v imenu nove vlade v Draču pripeljal v Skader deputacijo. Posrečilo se mu je pridobiti za novo vlado mohamedanskega muftija in verske funkcije, pa tudi vse bege in celokupno skadersko mahomedansko prebivalstvo in vrhu tega še katoličane. Turški list »Seda Millet« je novo vlado v Draču na vso moč prijazno pozdravil in bo najbrže prav ta list oficijozno glasilo nove vlade. Sploh je cela centralna Albanija, ki je do 98 % mohamedanska, do zadnjega moža za novo vlado v Draču. Ismail Kemal je, kolikor se da soditi, izgubljen in izgubljeno vse, kar je kdo nanj zidal.

× × ×

Skader je poln beguncov — do 20.000 ljudi je pribežalo semkaj. To je na trgovino in javne razmere, ki so se po vojni jele komaj nekoliko izboljšavati in urejati, jako usodno vplivalo. Kruh se je silno podražil, saj mora občina vsem tem pribeglim tisočim dan za dnevno deliti kruh, in sicer dobi vsaka oseba vsak dan 1 kg kruha. A to je za sestrane ljudi seveda veliko premalo. Mesa je pa v mestu v izobilju

in po nizki ceni, ker so s Kosova in Malisije prignali obilo živine.

Pred Skadrom čakajo na begunce Esad pašini ljudje, da kupujejo od njih orožje, ki je v Skadru prepovedano in bi ga morali izročiti oblastem. Esad paša se torej na vse možnosti pripravlja.

Tu se sedaj nahaja tudi več članov makedonskega komiteta v Bitolju, ki danes sploh prehaja na albanska tla, svoji središči pa ima v Ohridu in Elbasanu. Zanimivo je, da so vsi ti in tudi že od prej tu naseljeni Makedonci živo vneti za prestop v katolicizem, v katerem vidijo zlasti danes edino rešitev bulgarske narodnosti v Makedoniji.

× × ×

Komisija za albanske meje ima na vseh straneh velike ovire in silno težavno stališče. Na jugu gre za Korico in Argirokaster, ki imajo sedaj zasedena Grki in ju zahtevajo zase, Albanci pa ju zopet nočejo pustiti, češ, da je tu albansko prebivalstvo v veliki večini. Albance podpira italijanski konzul Labia, njega pa Bilinski. Govori se celo, da bo Italija v sporazumu z Avstro-Ogrsko samostojno nastopila in določila meje, ako Grčija ne odneha. — Na severu je komisija začela svoje delo ob Ohridskem jezeru; pokrajinske razmere in druge težkoče so tudi tu take, da bodo najbrže pretekla še leta in leta, preden bodo meje med Srbijo—Črno-goro in Albanijo končno urejene. Albanija vsekako še ne pride tako kmalu z dnevnega reda evropske politike.

Zanimiva predavanja astronoma — redovnika.

O radiotelegrafiji ali brezžičnem brzojavu

je predaval 27. t. m. zvečer v Trstu znameniti astronom P. Alfani iz Florencije. Najpoprej je učeni predavatelj pojasnil nekatere pojme, ki na njih sloni ves stroj radiotelegrafije. In sicer nekaj temelj radiotelegrafije je električna iskra, ki je le neizmerna vrsta majhnih isker, ki si sledijo s čudovito naglico. Ta električna iskra povzroči takozvane elektromagnetne ali Herzove valove, ki so nevidni očem, a zamorejo vsled svoje velikosti preskočiti vse ovire, bodisi hiše ali gore. In ti valovi se širijo na vse strani z velikansko brzino.

Omenja nato velikega izumitelja Marconija, ki ni le vporabil prejšnjih iznajdb, ampak je tudi s postavljanjem visoko v zrak molečih drogov dovedel radiotelegrafijo do največje popolnosti.

Velike so praktične koristi radiotelegrafije ne le v vojski in na morju, ampak posebno v astronomiji. Brezžična postaja na Eiffelovem stolpu v Parizu pošilja vsak dan na vse astronomične postaje natančno določeni astronomični čas in stanje vremena na vsem kontinentu. — S pomočjo lepih in jasnih skioptičnih slik, ki so spremljale celo predavanje, nam je natanko orisal vse instrumente, ki sprejemajo ali oddajajo brezžične brzojave. S pomočjo teh bistroumni orodij je mogoče natančno določiti postajo, ki je oddala brzojav, ker kakor se po glasu razloči človek od človeka, istotako se po glasu brzojava spozna oddajna postaja.

Predavatelj se je jokal presenečenja in občudovanja, ko je 16. marca 1912 po-

noči v svoji astronomični postaji v Florenciji prejel prvi radiotelegram iz Pariza; da, slišal je celo tikkanje astronomičnih ur pod Eiffelovim stolpom.

Krasen je bil zaključek predavanja. Kakor elektromagnetni val nese brzojav nevidno v daljne kraje, tako bi hotel jaz, pravi govornik, zanesti na nevidni način v vaša srca občudovanje do Stvarnika vseh teh skrivnosti. Ko smo si še naravnali svoje ure natančno po astronomični uri učenega predavatelja, smo se razšli, v srcu hvaležnost in občudovanje do tako skromnega, a popularnega učenjaka.

Drugo predavanje P. Alfanija: »Kako se odkrivajo zvezde?«

Ako je bila prvi večer dvorana »Fenice« polna, je bila drugi večer, 28. t. m., natlačeno polna poslušalcev. Učeni govornik nam je najpoprej s skioptičnimi slikami predstavil svojo družino, različne zvezde in nas je s tem opozoril na dejstvo, kako majhna in neznatna je zemlja v primeri z drugimi svetovi. Ko nam je pokazal slike raznih daljnogledov, je odgovoril na vprašanje, kako se odkrivajo nove zvezde. Smisel njegovega predavanja je ta: Na štiri načine se zamorejo odkriti zvezde. Najpoprej z naravnostnim opazovanjem. Potem z merjenjem, s fotografiranjem in slednjič z računanjem. Ti štirje sistemi se medsebojno podpirajo in izpopolnjujejo. Najnatančnejše uspehe nudi fotografiranje zvezd s takozvanimi fotografičnimi daljnogledi. Neka ameriška gospodična je nekemu astronomu podarila tak daljnogled v vrednosti pol milijona. — Hudomušno je pristavil govornik: »V Florencijo pride toliko ameriških gospodičen. Seveda le mimogredé.« Bila je to lepa šala.

Nato omenja predavatelj učenega francoskega matematika Lavarriera, ki je samo z računanjem dožgal, da se mora v ozvezdju Urana nahajati še neodkrita zvezda. In res je neki zvezdoslovec po podatkih tega matematika odkril zraven Urana novo zvezdo natančno na istem mestu, kakor je izračunal Levarrier.

Nadalje govori P. Alfani o zvezdah repaticah, o njihovi hitrosti, različni obliki. Tu je šaljivo opazil, da kakor se nahajajo zvezde repatice brez glave in repa, tako so tudi na svetu ljudje brez glave in repa. Govori o možnosti srečanja take zvezde repatice z zemljo in o neškodljivosti takega srečanja. Slednjič pojasnjuje, kako se določa snov zvezd potom spektralne analize in njihova teža.

Ob zvršetku svojega predavanja je izrazil lepo misel: Človečanstvo se silno zanima za zvezdoslovca, ki išče, računa in odkriva nove svetove, in občuduje ga z nekim spoštovanjem. Ali ne smemo pozabiti, da veda preiskuje in preračunava dejstva; medtem ko vse izvira — kakor pravi pesnik — da quel sommo amor che move il sole e le altre stelle; t. j. vse izvira od tiste ljubezni, ki goni sonce in druge zvezde.

Tako je P. Alfani zopet pokazal staro resnico, da vera in veda si nista nasprotni, ampak se le medsebojno podpirata. Dolgotrajno ploskanje je sledilo predavanju in pričalo o občudovanju, ki ga je v naših srcih vnovič obudil učeni predavatelj.

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinki »Slovenski Straži«!

Slovenske usmiljenke v grško-bulgarski vojski.

»Bogoljub« priobčuje zanimivo pismo č. sestre Angele Dejak, ki ga je pisala iz Kukuša 30. julija t. l. Pismo se glasi:

»Srčnoljubljena sestra!

Gotovo željno pričakuješ mojega pisma, ker si moraš misliti, da se mi ne godi dobro. Da, ljuba sestra! Prestala sem hude ure. Ko se je 30. junija zopet vojska začela, je 2. julija že vse okrog med Solunom in Kukušem gorelo in gledale smo s strahom, kako je ogenj švigal iz topov. Bilo se je pet bulgarskih vojakov proti sto grškim. Popolnoma upehani Bulgari so prihiteli ob petih v Kukuš in vsi seljani požganih vasi. To je zelo prestrašilo tukajšnji narod, takoj so začeli bežati. Vzeli so le toliko reči, kar so mogli nesti. Nekateri s konji, drugi peš, Bog ve kam; od ene vasi v drugo. Po poti jih je zelo veliko pomrlo. Okoli 500 ljudi je pribežalo k nam. Drugi dan zjutraj, v četrtek, se je zopet začel strašen boj, pa prav pred našimi očmi na Kukuškem polju. Strašno grmenje je bilo; mi smo se tresli, natlačeni kakor užigalice v naši kleti. Ob pol 1. uri je priletela prva krogla v našo hišo. Ni bila prava krogla, temveč kaka dva decimetra dolga železna, težka bomba, imenovana šrapnel, napolnjena s 320 kroglicami. Kakšno zvenenje je bilo! To si človek samo tedaj lahko predstavi, če je sam slišal in čutil. Cel popoldan so padale take bombe v mesto; posebno so merili na nas. V našo hišo jih je padlo sedem, mnogo drugih je padlo v dvor in drugod. Hvala Bogu, moje glave ni nobena zadela, čeravno jih je veliko priletelo ravno nad njo. Naša hiša je predrtá od vseh strani. Škode je za deset tisoč kron. Proti večeru so nehali na nas meriti. Bili so se pa še do desete ure. Naenkrat pa začne čudno klopotati, kakor bi voda vrela, ravno popolnoči. Bile so mitraljeze. To ni tako strašno slišati kot topovi. Toda hujše je za vojake, ker jih pokosi kakor bi travo kosil. Ob šestih je to ponehalo in zagrmeli so zopet topovi. Bulgarski vojaki so dostikrat prišli k nam, ali vodo pit ali po kaj drugega, in so nam rekli, da jim hiti Avstrija na pomoč. To nas je zelo razveselilo, toda ni bilo res. Od 9. do 10. ure so začeli Bulgari bežati, ob 11. uri je bilo vse v teku. Nekateri ranjeni, drugi od tridnevnega natezanja jako utrujeni, so bežali, dokler so mogli, polovica jih je na potu obležala. Ob pol 12. so pridrli Grki kot zverine in udrli vsa vrata, kradli, kar jim je v roke prišlo. Prvi polkovnik je prišel k nam. Ko smo ga pozdravile, je pregledal vso hišo, če imamo bulgarske vojake skrite; pa tega ni našel. Dal nam je stražo ter udril naprej za bulgarsko armado. Mimogrede so vse bulgarske vasi požgali. Naenkrat privre kakor dež grška vojska; ker pa vode niso mogli dobiti, ali so se bali, da je zastrupljena, so vsi prišli k nam pit; misli si toliko ljudi! Naš strah pa še ni bil pri kraju. Od vseh strani je izbruhnil ogenj. Najprvo so zažgali našo stolno cerkev, za katero je dala naša sestra prednica 35.000 kron samo za barvanje cerkve in slik. Potem je na vseh straneh mesta gorelo. Bile smo v takem dimu, da ni bilo mogoče dihati. Ljudje so kar na glas tulili. Celó noč smo samo vodo nosile na sosednje hiše, da se naše ne zažgo. Ogenj je trajal cel teden. Ljudje so prihiteli k nam, ker so se bali, da jih Grki ne bi klali, ne misleč, da jim bo vse zgorelo. Zato so goli ostali. Še srajce nimajo za preobleči.

Ah, dosti bi ti še pisala od vsega tega zla, pa mi ni mogoče. Hočem ti le to, kar nas je zopet sedaj zadelo. Vseh skupaj je pri nas zdaj do 600 ljudi, večinoma stari; razume se, da moramo vse hraniti in tudi nič se ne more tukaj kupiti, ker je celo mesto prah in pepel. Vsaj od začetka so bili ljudje zdravi, potem so pa začeli bolehati od samega strahu in žalosti. Že pet dni jih je umrlo po pet na dan; danes pa devet. Pa tako hitro umrjejo, da je res strašno. Vsi samo na smrt čakajo. Sestre pa tekamo od enega bolnika do drugega. Kar je mož tukaj, niso za drugo kakor za mrličke pokopavati. Pa komaj jih vlečejo, tako so ubogi starci zdelani. Nikjer pa ne smejo biti brez sestrá. Vsi mrlički se zakopljejo brez rakve. Vse sestre smo tako zdelane, da nog skoraj ne moremo za seboj vleči.

To pismo ti pišem sedaj, ko sem pri zdravju. Saj si lahko misliš, da

bulgarske šole. Torej ne bom več tukaj potrebna in tudi druge šolske sestre ne. Mislim, da bo boljše, da prosim v Avstrijo, kakor v tej provinci ostati. Vendar bomo to videli šele čez par mesecev. Če je božja volja, se bomo še videle; če ne, pa ne.»

Laži prodajajo.

Krščankosocialni poslanec Mataja je rekel te dni v proračunskem pododseku, da mora biti človek v dunajskem državnem zboru na vse pripravljen, tudi na to, da ga bodo obdolžili tatvine zlatih žlic. Ko bi vedel Mataja, kako je pri nas, no ta bi se šele začudil! Kdor je pri nas zašel na politično bojišče, naj bo kar pripravljen. Kaj bo samo zlate žlice, to ni nič. Ljudstvo so prodajali, ameriška družba Canadian jih je podkupila z zlatimi cekini, namreč slovenske klerikalce, da so prodajali v sužnost kranjske izseljence, kakor egiptovskega Jožefa njegovi bratje.

Slovenski liberalni listi, zlasti »Narod« in »Dan« sta se spravila na dr. Kreka in dr. Šustersiča in pisala:

»Kranjski deželni glavar je svojo uradno veljavo postavil v službo kanadskih spekulativov, podpiral je družbo, kjer je bil mogel. Dr. Šustersič je napravil tako reklamo, za katero se je dr. Krek potegoval s tako navdušenostjo. Dr. Krek je na vse mogoče in nemogoče načine zagovarjal to družbo, ki je delala na razljudenje ljudstva. Saj je značilno, da se je s kranjskega izselilo ravno letos toliko ljudi, kakor nikdar prej. In to ni nič čudno. Če dr. Šustersič sprejema agente, te za našo monarhijo tako nevarne družbe. Če dr. Krek piše uvodne reklamne članke za izseljevanje v Kanado, in če se naposled udinja cela stranka tej družbi, potem ni čudno, da prvi iz dežele ono ljudstvo, ki slepo verjame klerikalnim voditeljem. Gotovo je tudi, da klerikalna stranka ni delala reklame zastoni za izseljevanje v Kanado. Zaklenjene knjige družbe bodo pokazale, koliko denarja je dobila klerikalna stranka na Kranjskem, posebno za volitve.«

To pesem pojo liberalni listi najmanj 14 dni in čakajo o prodanih dušah in sličnih stvareh. Vse prodano, vse izdano!

Sedaj pa vzemite dr. Krekov članek v letošnjem »Slovenec« z dne 25. januarja in občudujte to žensko farbarijo in brezmejno zlobo, s katero trapijo liberalni listi našo javnost: Članek piše med drugim sledeče: »Bilo bi bedasto spravljati naše ljudi v Kanado kolonizirati, ko imamo na Vzhodu zdaj še posebno toliko lepe prilike in kolikor imamo ljudi preveč, da se naseli bogata zemlja z brati. Naša dolžnost je sedaj tem večja zahtevati najstrožjih določb proti vabi in nabiranju izseljencev, proti vsaki reklamni v tem oziru. Jasno je, da kanadska družba glede na dobičkalnost ni nič boljše od poola (nemške paroplovne družbe): zato je s stališča skrbi za izseljence popolnoma vseeno, ali ima koncesijo pri nas, ali ne.« Vprašamo liberalne liste, ali se tako pišejo reklamni članki za kanadsko družbo. Ali je to tista vnema in navdušenje, s katerim smo prodajali ljudi v Kanado?

Avstrijska država je glede izseljevanja in prevažanja izseljencev v Ameriko popolnoma zvezana in navezana na severonemške plovne družbe. Te nastavlja cene; kdor nima njih voznih kart, sploh ne more čez Nemčijo v Ameriko. Njevejši dobiček od naših izseljencev imajo nemške železnice in pa te družbe. Izseljeniškega zakona niti nismo mogli napraviti, ker ga ni hotela ta nemška kompanija, ki nas je molzla. Da bi se avstrijska vlada enkrat izmotala iz teh verig, je dala koncesijo za izseljevanje tudi bogati kanadski družbi. Ta je obljubila, da bo vozila naše ljudi preko Trsta, in da se bo podvrgla nadzorstvu avstrijske vlade.

Stališče trgovskega ministra je bilo v tem pogledu popolnoma korektno.

Nam se pa ni šlo za čisto nič drugega, kakor za to, da se izseljenci varujejo in upostavi kontrola nad paroplovnimi družbami in nad agenti in varujejo avstrijske domače koristi pred tujim kapitalom severonemških družb. V tem smislu smo tudi prinesli v omejenem članku sledeče besede:

»Vsi, ki se pečajo praktično z varstvom izseljencev, vedo, da je prva reč najstrožja, v posebnem zakonu utemeljena kontrola nad agenti in nad paroplovnimi družbami. Kupčija s človeškim mesom ni nič lepša, če jo dela agent za nemško, avstrijsko ali angleško družbo. Agenture se morajo popolnoma preustroiti in brez pridržka se mora prepovedati vsaka vaba ljudi k izseljevanju. Dokler pa nimamo takega zakona, — in tega zavirajo v

prvi vrsti nemške paroplovne družbe z Austro-Americano vred, — je popolnoma vseeno, če se pokaže v ljubljanskih kolodvorskih ulicah še ena tabla z lepimi malarijami in z napisom Kanada Pacificque Railway.«

Proti očitku, da imamo v Trstu Austro-American, ki oskrbuje in pospešuje avstrijske interese, smo napisali:

»In to še ni vse. Austro-Americana mora biti z nemškimi velikimi paroplovnimi družbami v skupnem poolu, kakor se imenuje paroplovni trust, ki ima svoj sedež v Hamburgu. Zelo pametno zase je ta pool kontingental izseljence in je določil prekomorski Austro-American za Severno Ameriko — v Južno Ameriko je prosta — 4 odstotke, reci in čitaj štiri odstotke izseljencev. Kar jih prepelje več, mora zanje plačati poolu dogovorjeno odškodnino.

Kaj je torej našega pri Austro-American? Vtopljena je popolnoma v nemškem poolu, zvezana na vse plati.«

»Varstvo naših izseljencev je tista točka, ki nanjo opirajmo sodbo o novi koncesiji. In v tem oziru je sedaj vlada prostejša. Trdno upanje imamo, da kmalu zagleda izseljeniški zakon bel dan, in da ga bo mogoče zdaj boljše urediti nego prej.«

Ta načela in nazoni so bila za nas merodajna ob času, ko se je dala koncesija za prevažanje izseljencev tudi kanadski družbi. To stališče je zavzelo tudi trgovsko ministrstvo in pododsek je, kakor je spodaj povedano, to stališče odobril s velikansko večino in s tem tudi napravil konec slovenskim liberalnim prismođarijam in zavijanju o kupčiji s »človeškim mesom«.

Izseljeniški škandal v zbornici.

Proračunski odsek je nadaljeval 30. t. m. razpravo o izseljeniškem škandalu. Mastalka pohvali politiko trgovskega ministrstva, ki je zgolj avstrijsko paroplovstvo pospeševala. Zato je tudi ministrstvo kanadski družbi podelilo koncesijo, ne da bi bilo potrebno družbo podpirati, kar je še večje vrednosti, ker bomo morali Austro-Americani veliko prispevati. Graja, ker vojno ministrstvo že prej ni nastopilo proti izseljevanju vojaščini podvrženih oseb.

Dr. Kolischer izvaja, da Nemčija dela iz gospodarskih razlogov na to, da se izseljenci iz zahodne Evrope čez Nemčijo izseljujejo. Nemška vlada je izročila poolu ob državnih mejah policijsko oblast, ki ob državnih mejah pošilja vse tiste izseljence nazaj, ki nimajo poolovih voznih listkov. Škoda je, ker se akcija vlade ni povsem posrečila, ker če bi se bila, bi lahko svoje koristi Avstrija ložje branila tako proti poolu kakor tudi proti Austro-Americanu. Vlada zasluži priznanje, ker je hotela izseljevanje napeljati čez avstrijska pristanišča.

Notranji minister baron Heindl: Notranje in trgovsko ministrstvo sta vedno nastopala proti hibam izseljevanja. Pred Grünhutovo ovadbo 19. junija 1913 se je naročilo lvovskemu namestništvu, da naj z vso strogostjo nastopi proti izseljeniški propagandi tako proti kanadski kakor tudi proti drugim družbam. V Galiciji in Bukovini so zato odkrili več središč, kjer so agenti razvijali intenzivno izseljeniško propagando. Seznan o poslancih se ni dobil.

Pri glasovanju se odobri Kolischerjev predlog, s katerim pododsek odobrava stališče trgovskega ministrstva, da se paroplovba osvoji od severno-atlantskega kartela in da se izseljevanje osvobodi od monopolnega izkoriščanja po tem kartelu. Število izseljencev je v prvi polovici 1913 poskočilo predvsem radi splošne gospodarske krize. Vlada se poziva, da naj nepostvne oblike agitacije za izseljevanje povsod zasleduje. Pododsek bo o vprašanju poročal v proračunskem odseku.

× × ×

Pod odsek, ki je takozvani kanadski škandal natančno preiskal, je torej prišel do tistih zaključkov in zavzel tisto stališče, ki ga je naš list iz početka sem zavzemal. Seveda, v odseku sede možje, ki izseljeniško vprašanje nekoliko bolje poznajo, kakor ga poznajo omejeni ljudje pri »Narodu«, da »Učiteljske tiskarne« niti ne omenjamo. Kanadska družba je dobila koncesijo, da se s tem omeji veliko izkoriščanje naših izseljencev po Hapagu in Ballinu, ki je stvoril zvezo tistih paroplovnih družb, ki se z izseljeništvom pečajo. Vladi je pododsek izrekel zaupnico in je ni obsojal, kakor bi bil to »Narod« najbrže rad imel.

Slejkoprej pa naglašamo: dvigniti se mora gospodarsko ljudstvo; postavi v varstvo izseljencev in o socialnem varovanju sta nujno potrebni. Če se to

kmalu ne zgodi, vse jeremijide izseljevanja v sedanji veliki meri ne za-
branijo.

Srbija in Črnogora.

(Pogovor našega poročevalca s črnogorskim naučnim ministrom.)

Belgrad, 27. oktobra.

V Belgrad je prispel črnogorski minister za prosveto Mirko Mijušković z nalogo, da nadaljuje poleti prekinjene dogovore glede določitve mej med Srbijo in Črnogoro. Črnogorci so preje zahtevali Peč, Djakovico in Plevlje. Srbija je ponudila Peč in eno izmed obeh mest: Djakovico ali Plevlje po svobodni izbiri Črnogore. Na tem so se dogovori ustavili, a se potom srbskega poslanika na Cetinju dr. Mih. Gavrilovića kmalu zopet uspešno nadaljevali; sedaj je pa prišel semkaj naučni minister Mijušković, da pogajanja izvede do kraja.

Mijušković je mlad mož, kakih 40 let; gimnazijo in vseučilišče je dovršil v Belgradu in se nato vrnil v Črnogoro, kjer je služboval kot profesor in ravnatelj cetinjske gimnazije. Večkrat je bil izvoljen za poslanca. On je eden izmed najbolj izobraženih parlamentarcev in najboljših govornikov v Črnigori. Iz ugledne družine, zelo izobražen je Mijušković eden prvih mož v Črnigori, ki takih ljudi nima na preostajanje. Mijušković je moj stari prijatelj in jaz sem takoj hitel k njemu, da od njega samesa izvem svrhu njegovega prihoda v Belgrad.

Obiskal sem ga v hotelu »Moskva« 27. oktobra, baš v trenutku, ko se je vrnil od ministrskega predsednika Pašića, kateremu se je bil šel predstaviti. Sprejel me je jako ljubeznivo, a moje radovednosti ni mogel do kraja zadovoljiti.

»Rad bi vas obvestil o svoji nalogi, mi je odgovoril na moje vprašanje, »toda v tem trenutku niti sam ne morem vedeti, v katerem pravcu se bo gibala moja misija in kake uspehe bo imela, ker se še nisem lotil posla, radi katerega sem prišel.«

»Ali pa je nade, da se bo ta posel popolno izvršil?«

»Še danes bom začel konferirati z g. Pašićem in trdno upam, da se bo vprašanje o razdelitvi teritorija med Srbijo in Črnogoro rešilo jako hitro in jako povoljno.«

Zadovoljivši se za topot s temi obvestili, prosil sem gospoda ministra, da mi poda vsaj površno sliko notranjih črnogorskih razmer po vojni.

»Vojna je bila težka in je zahtevala velikih žrtv. Črnogora je vse storila, da svojo nalogo izpolni. Ne samo v krvi, marveč tudi v denarju je vojna veliko požrla, in lahko je misliti, kako težko breme so bile velike denarne žrtve za itak siromašno Črnogoro. Gospodarsko življenje Črnogore je zelo trpelo in zastalo. Dobra petina delavnih moči je vsaj začasno izgubljena. Krvavi boji so dali mnogo ranjencev, ki jih je bilo treba zdraviti in negovati, kar je zopet stalo mnogo denarja. Mnogim teh ranjenih junakov se zdravje povrača in se bodo lahko v kratkem vrnili na svoj posel; tako se bo polagoma nadomestil gospodarski zastanek.«

»Kako je Črnogora zadovoljna z vojnimi uspehi?«

»Mi smo popolnoma zadovoljni in v naših uspehih vidimo uspehe celokupnega srbstva. Črnogorci so tudi sedaj, kakor vedno, častno izpolnili svojo dolžnost in so ponosni na to. Dasi smo pa doprinesli velike žrtve, smo Črnogorci vsikdar pripravljani na nove žrtve, ako bi to zahtevalo koristi srbskega naroda.«

O prosvetni politiki Črnogore mi je g. minister podal tale obvestila:

»Razširjena Črnogora bo povzdigi prosvete posvetila največjo skrb, dobrovedoča, koliko koristi bo imela od tega. Poleg dosedanjih šol (bogoslovno-učiteljska šola na Cetinju in gimnazija na Cetinju in v Podgorici) snujemo učiteljske v Peči, kjer se otvori tudi višja gimnazija. V novih krajih smo otvorili 70 novih ljudskih šol, a otvorili bi jih radi še več, pa nam manjka učiteljskih moči, ki smo jih morali že sedaj iskati po Dalmaciji, Hrvaški in Bosni; iz Srbije ni mogel nihče priti, ker jim samim manjka učiteljev za nove kraje. Da bi si za bodoče preskrbeli učiteljev za srednje in strokovne šole, smo izbrali 30 gojencev, ki študirajo modroslovje v Belgradu, na Dunaju, v Gradcu in Lausani. Ljudskošolski obisk je obvezen. To določbo so radi sprejeli tudi muslimani, katerih otroci vsi do zadnjega hodijo v srbske šole, kjer jim verski pouk dajejo duhovniki njihove vere. Prosvetni proračun Črnogore je doslej znašal 600.000 frankov, sedaj je pa še enkrat tolik, ker hočemo vse storiti, da se prosvetne razmere v Črnigori čimbolj dvignejo.«

jemke, za kar bi moral biti obdolženec deželnemu odboru posebno hvalo dolžan. Poleg tega pa je notorično, da ta list kaže jasne veleizdajske tendence, ki že same po sebi izključujejo, da bi smel deželni uslužbenec glede na svojo službeno prisego imeti z njim kaj stika. Najbolj pa velja to za paznika deželne prisilne delavnice, ki nosi uniformo in ki je dolžan vzdrževati železno vojaško disciplino. Deželni uslužbenec, ki išče stika s takim listom, v svoji službi ne more biti na mestu! Poleg tega pa inkriminirani članek tudi sam na sebi zasluži najostrejšo obsodbo. V prvi vrsti take objave povzročajo hudo javno pohujšanje, drugič pa vsebuje članek še celo vrsto pavšalnih sumničenj, umazanih podtikanj in splošnih nizkotnih opazk na adresu, ki ni niti po lastnih trditvah obdolženca v nobeni zvezi z afero, ki ga je baje napotila za inkriminirano objavo. Niti eno niti drugo se ne strinja z dolžnostmi deželnega uslužbenca, ki je po službeni prisegi vezan varovati v uradu in izven urada ugled svoje službe. To dejanje je nečastno, je nepoštena pavšalna častikraja ter involvira nedopustno javno pohujšanje.

Ta razsodba je uradni dokument, ki po vsej pravici označuje ta del slovenske žurnalistike. Da je deželni odbor o »Danu« sodil prav, potrjuje tudi tržaška »Edinost«, ki piše o »Danu« pod naslovom »Ljubljanskemu Coda del Diavola« (Ljubljanskemu hudičevemu repu):

»Niti oddaleč nam ne prihaja na misel, da bi se resno bavili z listom, ki so mu razne »Vodiške Johance« in njihova telečja kri vir vse njegove »neodvisne politike«. Bilo bi nevredno resnega lista. Zato mu tudi prav radi privoščimo vso ono »priljubljenost« in vse ono »puljenje zanj«, s katerim si v vsaki številki posebej dela svojo židovsko reklamo, in prav tako tudi ves oni »vpliv«, ki ga baje uživa vsled svoje škandalografije. Zato se tudi prav nič ne čudimo, da ob taki silni konkurenci kar ne more uspevati — »Pika«. Popolnoma umljivo pa je tudi, da mora v takem listu izgubiti tudi najresnejša stvar vso svojo resnost in se pretvoriti ali v neslan dovtip ali pa kar naravnost v prostaško nesramnost. Najboljša stvar, če se je polasti tak list, se mora ogabiti poštenim in resno mislečim ljudem in reveži tisti, kogar bi hvalil tak list!«

+ Povsod propada liberalizem. Praška »Union« priobčuje uvodni članek, v katerem se bavi s propadanjem liberalizma v Avstriji in Nemčiji, in končno pravi: »Liberalizem nazaduje, ker ni bil v resnici nikdar liberalen, ker je to parolo rabil samo za vabljenje mas in je vedno tam odnehal, kjer bi se moral brezpogojno pojaviti.« Tako je! Tudi naši liberalci so bili vedno polni hinavskih besedi in obljub, ko pa je S. L. S. pričela z ljudskim delom, imeli so za to le psovke in obrekovanja. Tudi sedaj kriče in mislijo, da bodo volilci tako malo zavedni, da bodo namestu ljudskega dela volili puhlo liberalno kričanje. Kar povsod zametavajo, bomo pri deželno-zbornih volitvah pokopali tudi na Kranjskem. Proč z liberalizmom!

+ Kako so liberalci skrbeli za kmeta. Ob volitvah liberalci vedno v besedah kažejo »srce za kmeta«. Znano pa je, kako so ti ljudje nasprotovali vsem zahtevam kmetov in uresničevanju teh zahtev prepredovali, dokler so imeli moč. Tako je bilo z lovskim zakonom in drugimi točkami kmečkega programa. Ko so liberalci imeli moč v kranjskem deželnem zboru, so dali v enem letu za povzdigo živinoreje 648 K 28 h, zastopniki Slov. Ljudske Stranke so pa izposlovali, da je sedaj prispevek za živinorejo na leto 600.000 K. Tako je razlika med delom liberalnih kričarjev in med našim delom.

+ Proti škandalografiji v slovenskem časopisu se je oglasila »Edinost«, ki je »Dnevnu« in njegovim gospodarjem danes povedala te-le krepke besede: »Ne čudimo se, da se toliko govori o podivjanih razmerah na Kranjskem in prav posebno v Ljubljani, saj tudi ne more biti drugače, če se javnost preplavlja in zastruplja s tako že naravnost perverzno škandalografijo, ki jo poleg tega še vsiljuje z uprav najumazanejšo židovsko reklamo. »Kupujte vodiške čudeže, stanejo samo 10 vin! Po več izvodov skupaj naročite!« Da, kupujte to telečjo kri; prej jo je »švicala« in prodajala Johanca, sedaj jo »švica« in prodaja »Dan« in to samo po 10 vin. Kar je pa najžalostnejše na vsej stvari, je pa dejstvo, da moramo, sledeč »Dnevnu« samemu, (št. 651, z dne 15. t. m.), žal, konstatirati, da prihaja vsa ta škandalografija, da prihajajo vsi ti nizkotni osebni napadi iz »Učiteljske tiskarne«, iz lastništva, in torej izpod vrhovnega nadzorstva ljudi, ki se s ponosom imenujejo vzgojevalci narodov!« Tako »Edinost«. In »Edinost« vendar ni »klerikalen« list.

— Dr. Ivan Tavčar kot ministrant. Dr. Tavčar je bil v svojih mladostnih letih tudi za »ta malega ministranta« in je nekoč v tej svoji službi izpil vino, ki bi se naj rabilo pri sv. maši ter nalil v vrček vode, da

bi spraval tako svojega tovariša »ta velikega ministranta« v zadrego in ga izpodrinil ter sam postal »ta veliki ministrant«. To svoje ministriranje je dr. Tavčar prav lepo opisal v članku »Grogov Matijče«, ki je bila objavljena l. 1881. v »Ljubljanskem Zvonu«. Navajamo samo sledeči odstavek tega opisa:

Po maši me je prijel gospod Andrej za roko ter dejal prijazno:

»Pojdi! Pokazal ti bodem svoje stanovanje!«

V meni se je oživila sreča in delal sem si najboljše upe, da je prišel nasprotnik zavoljo današnjega vedenja v nemilost, da bom povišan na njegovo mesto in da mi bo podaril gospod oče kako »špičasto« podobico in Bog vé še kaj.

V sobo stopivši je vzel gospod Andrej v roko gosposk muhalek, položil moje telo čez svoje koleno, z muhalekovo palčico pa pričel tolči in je tolkel toliko časa, da sem pretakal debele solze. Prenehavši je vprašal z najprijaznejšim glasom:

»Ali veš, čemu sem te?«

»Ne vem!« sem zatulil.

No, pa me je gospod Andrej zopet položil čez svoje koleno in zopet je pel muhaleka pisani držaj.

Ponehavi me je še enkrat vprašal:

»Ali veš, čemu sem te?«

»Vem!« sem kričal, »zavoljo vode!«

»Da le veš! Sedaj pa odrini!«

Blagoslovljena naj ti bode roka, gospod Andrej! Časih imam še sedaj zavest, da bi bilo morda bolje, če bi se mi bila večkrat pelapesem — tvojega muhaleka! —

Kakor je preteklost pokazala, je muhalek »gospoda Andreja« dr. Tavčarju še vseeno premalo pomagal, kajti, ostal je pri stari svoji navadi, da nataka ljudem mesto čistega vina — vodo. Prepričani pa smo, da bo po letošnjih deželno-zbornih volitvah, ko bo liberalna stranka dobila nove batine, dr. Tavčar razlagal: »Gospoda, zaradi vode, zaradi vode, in ne v zadnji vrsti Završnice!« Radovedni pa smo, ali bo dr. Tavčar imel še toliko močnatosti in priznal blagodejnost muhalekov, ki preganjajo njegove muhe?

— Podružnica »Slov. Straže« na Jezici. Javno tombolo priredi v nedeljo, dne 9. novembra t. l. Podružnica »Slov. Straže« na Jezici v Društvenem Domu. Čisti dobiček je namenjen obmejnim Slovincem. Vabijo se vsi, ki ljubijo svoj narod, da se priditve udeležijo.

— Ljudski oder na Viču. Z Viča se nam piše: Na praznik Vseh svetnikov se bo v Društvenem Domu vprizorila časa primerna izvirna protialkoholna narodna igra »Od boja do zmage«. Igra je vzeta iz življenja našega naroda. Vsebinska je zelo poučna in koristna. Pred igro bo šaljivi prizor »Iznenađena kuharica«. Začetek bo ob 7. uri zvečer. Med odmori bo igral društveni orkester. K obilni udeležbi vabi odbor. — Kakor vsako leto, tako bo tudi letos v nedeljo popoldne okoli 4. ure na pokopališču društveni moški pevski zbor zapel nekaj žalostink.

— Proračun mestne občine idrijske za leto 1914. je bil razpoložen do 31. oktobra. Pisali nismo o tem, ker zadostuje tudi danes, če povemo, da nima pokritja kljub 74% dokladam, ampak se proračunava nepokritega primanjkljaja blizu 14.000 K. To je gospodarstvo, ki je bilo napovedano že leta 1908., le verjeti tedanji gospodarji sami niso hoteli. — Pa še dolgo nismo na višku, če bodo davkoplačevalci molčali ali vsemu pritrdili.

— Gozdni delavci so doslej imeli, kakor se nam piše iz Idrije, zdravnika le za svojo osebo brezplačno, ne pa za družino. Odslej bodo tudi žena in otroci imeli pravico do brezplačnega zdravljenja. Ni sicer veliko, majhen korak pa je le zopet naprej.

— Nova vojašnica v Vipavi. Vojno ministrstvo je pred kratkim odločilo, da se zgradi za tamošnji trdnjavo-artiljerijski bataljon nova vojašnica. Izgotovljena mora biti do 1. maja 1915.

— Slovenci ponesrečili pri požaru parnika »Volutna«. Ameriški listi poročajo, da so bili na parniku »Volutna« med potniki neka Mary Železnik in Terezija Potokar, ki ste bili namenjeni v Steelton, Pa. Med potniki je bil tudi neki Mart. Mušič. Po imenih sodimo, da so ti slovenske narodnosti. Med vestfalskimi delavci so bili tudi dva ali trije Slovenci, namreč Valentin Posavec, Mih. Petrovič in Oton Kavol (Kafol?), ki so se vozili s tem parnikom v Ameriko.

— Carnegie daroval slovenski cerkvi v Ameriki orglje. Andrew Carnegie, znani »kralj jekla«, je daroval slovenski cerkvi sv. Jožefa v Jolietu, Ill., krasne nove orglje, primerne velikosti in slogu cerkve ter vredne nad 6000 dolarjev. Nove orglje je izposloval Rev. John Kranjec, slovenski župnik v Jolietu. Andrew Carnegie je daroval orglje trem slovenskim cerkvam v Ameriki, in sicer najprvo cerkvi v Pittsburghu, Pa., potem cerkvi v South Chicagi, Ill., in sedaj cerkvi v Jolietu, Ill.

— Lucchenija — morilca bratranec v Idriji? V ječi okrajnega sodišča v Idriji imajo shranjenega nekega po-

stopača, ki je bil prijet, ker je pohajal brez dela. Povedal je, da se piše Luccheni ter da je bratranec morilca naše cesarice Elizabete. Tako blago naj ohrani le Italija zase!

— Zvišanje tarifa o postranskih pristojbinah na c. kr. državni železnici. S 1. novembrom stopijo v veljavo sledeča zvišanja tarifnih cen: a) nakladalna in izkladalna pristojbina, doslej 2 vin. za 100 kg — odslej 3 vin., najmanj za eno pošiljatev 5 vin.; b) pristojbina za nalaganje in izlaganje, doslej 2 vin. za 100 kg — sedaj 4 vin., najmanj za eno pošiljatev 5 vin.; c) prekladalna pristojbina, doslej 3 vin. za 100 kg, sedaj 5 vin., najmanj 5 vin. za eno pošiljatev; d) za uporabo dvigala, doslej 4 vin. za 100 kg, sedaj 6 vin. za 100 kg; ako pa se rabi dvigalo na kaki postaji, kamor se mora šele pripeljati, je plačati pristojbine doslej 20 K, od 1. novembra 40 K; e) pristojbina za tehtanje, doslej 4 vin. za 100 kg, sedaj 6 vin., najmanj 10 vin. za eno pošiljatev; tehtanje na tirni tehtnici od vagona 1 K 80 vin. (prej 1 K 20 vin.), za kontrolno tehtanje praznih vagonov od vsakega vagona 1 K 20 vin. prej 60 vin.; f) pristojbina za štetje od vsakih začetih 10 kosov 15 vin. (doslej 10 vin.), najmanj za en vagon 2 K (prej 1 K), največ za en vagon 6 K (prej 4 K); g) za razno orodje in stvari, ki se rabi pri nalaganju, se doslej ni pobirala nobena pristojbina, odslej se bo pa zaračunalo za eventualne deske pri vagonu 1 K, za verigo po 50 vin., za ekvipažna jermena ali krmilna korita po 20 vin. od kosa. — Vsled tega zvišanja tarifa se bodo dohodki državnih železnic gotovo znatno povišali. Vprašanje pa je, ali bo od zvišanih dohodkov odpadlo tudi kaj za uslužbence na železnici, ki do danes od davno obljubljenih 17 milijonov v poslanski zbornici še niso videli nobenega vinarja, kljub temu da narašča draginja z vsakim dnevom.

— Upnikom »Glavne posojilnice«. Likvidacijski odbor nam piše: Upravitelj konkurzne mase gosp. dr. Oblak razpošilja upnikom iz konkurzne mase na račun 10 odstotkov. Ker je bilo prvih upnikom odkazano samo 6 odstotkov, govorilo se je pa preje o 19 odstotkih, dobodo čez nekoliko dni še 4 odstotke, tisti, ki niso dobili nič, dobodo sedaj skupaj 10 odstotkov na račun. Ker mnogi povprašujejo, kaj pomeni jim poslani denar ter ga nekateri celo niso hoteli sprejeti na pošti, naj jim služijo te vrstice v pojasnilo. Poleg tega naj se vzame v vednost, da tisti, ki sprejema plačilo na račun svoje terjatve, s tem ne prevzame nikakih obveznosti.

— Umrla je 29. t. m. v Kranju ga Albina Prevc, roj. Jalen, soproga g. Antona Prevca, c. kr. davčnega adjunkta v pok. in teta deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča, N. v m. p.!

— Smrtna nezgoda. V Spodnji Šiški stanujoči Martin Janžekovič je pretekle ponedeljek pri epileptičnem napadu dobil tako nevarno poškodbo na glavi, da so ga morali prepeljati v deželno bokašnico, kjer je včeraj vsled dobljene poškodbe umrl. Zapuščaja vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroci.

— Smrtna kosa med ameriški Slovenci. Umrl je v Kenosha, Wis., rojak Frank Ambroz, rodom iz Dobrove pri Ljubljani. Star je bil 48 let. V Ameriki je bival 15 let. — Umrl je v Clevelandu O. rojak Jakob Berlan, star 44 let, rodom iz Luč, fare Zalna. — Umrl je v Clevelandu O. Ignac Vidmar, star 63 let, rodom iz Zagorca. V Ameriki je bil 23 let, 17 let v

bridko predbacivajo lastni somišljeniki, da je liberalno stranko silno oškodoval, ker je v deželni zbor razkril vso finančno mizerijo ljubljanske občine in s tem, kakor pravijo ožji prišasti bivšega župana Hribarja, tega naravnost prostituiral. Začela se je skriti, a intenzivna agitacija za kandidaturu Hribarja v Ljubljani. Nervoznost dr. Tavčarja je priklopila do vrhunca. Sedaj hoče, kakor naznanjujejo lepaki, v »Mestnem Domu« odgovorjati na nedeljski govor deželnega glavarja dr. Šusteršiča v »Unionu«. Mi svetujemo načelniku liberalne stranke, da naj na tem shodu prebere ljubljanskim volilcem stenografski zapisnik svojega deželnozbornega govora o gospodarskem položaju Ljubljane v debati o priklopljenju Spodnje Šiške. Na ta način bodo tudi liberalni volilci izvedeli resnico, kateri so navadno od nje izključeni. Razumemo dr. Tavčarjevo nervoznost radi tega njegovega govora, a to naj bi bil prej premislil, preden ga je govoril. Poznejše praskanje glave nič ne pomaga, pa naj bo glava še tako velika in lepa.

Ij Pisatelj Finžgar predaval Vsak prvi torek v mesecu prireja »Slovenska krščanska socialna zveza« v dvorani »Ljudskega Doma« velika predavanja. **Prihodnji torek, dne 4. novembra, predava v veliki dvorani »Ljudskega Doma« pisatelj F. S. Finžgar. Začetek točno ob 8. uri zvečer.** Vstop vsakemu prost. Pričakujemo, da občinstvo napolni dvorano. Ime pisatelja-predavatelja jamči za zanimiv večer.

Ij Kurzi »Slovenske krščanske socialne zveze« se prične prihodnji teden. **Pouk nemščine** se prične v sredo, dne 5. novembra (I. tečaj) ob 8. uri zvečer. Prvi tečaj (poučuje profesor Robida) bo imel pouk vsak ponedeljek od 8. do 10. in vsako sredo od 8. do 10. ure zvečer. **Drugi tečaj nemščine** (poučuje profesor Modic) prične s poukom v petek, dne 7. novembra. Drugi tečaj bo imel pouk vsak torek od 8. do 9. in vsak petek od 8. do 9. ure zvečer. — **Pouk hrvaščine** se prične v sredo, dne 5. novembra, ob 8. uri zvečer. Hrvvaščino bo poučeval profesor Mazovec vsako sredo od 8. do 9. ure zvečer. — **Pouk italijanščine** (poučuje profesor Ivan Gruden) se prične v petek, dne 7. novembra ob 8. uri zvečer. Italijanske ure bodo vsak ponedeljek od 8. do 9. ure in vsak petek od 8. do 9. ure zvečer. — Vsi ti kurzi se vrše v prostorih Slovenske trgovske šole na Kongresnem trgu. — **Socialno - političen tečaj bo vsak četrtek in se prične dne 13. novembra.** Prosimo, da bi se udeleževali tega tečaja po možnosti udeleženci drugih tečajev, posebno pa naši mladi Orli iz Ljubljane in bližnje okolice. — Kdor želi kaj pojasnil, naj se obrne na naše uredništvo.

Ij Shod obrtnikov se vrši jutri v soboto ob 10. uri dopoldne v Rokodelskem Domu. Na shodu govori dr. Hacin in Iv. Kregar.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani opozarja na predstavo »Mati skrb«, ki jo uprizaro jutri, na praznik, točno ob pol 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«.

Ij Spomin vernih duš premaknjen na ponedeljek. Letos padejo Vsi svetniki na soboto, spomin Vernih duš pa na ponedeljek, ker se vsled liturgičnih predpisov cerkve v nedeljo ne sme sveta maša brati v črnem ornatu in po obredu za mrtve. Običajno okraševanje grobov, molitve za mrtve in drugi obredi za mrtve se torej letos ne bodo vršili na dan Vseh svetih dopoldne, ampak šele v nedeljo popoldne pred Vernimi dušami.

Ij Namestu venca na grob pok. poštnega ravnatelja g. Jos. Štruklja je daroval velepodjetnik g. Jos. Lončarič »Slov. Straži« 20 K.

Ij Nov občinski svetnik S. L. S. Ker je po smrti g. poštnega ravnatelja J. Štruklja izprazen mandat v ljubljanskem občinskem svetu, pride na njegovo mesto kot zastopnik g. Josip Zupančič, c. kr. fin. prokurature oficial in posestnik.

Ij Musica sacra v stolnici. Na praznik Vseh svetnikov ob desetih: Missa in hon. Ss. Cordis Jesu, zložil Ign. Mitterer; gradual in ofertorij zložil Anton Foerster. — Zahvalno nedeljo ob desetih: Missa in F-moll, zložil M. Brosig; gradual in ofertorij zložil Ant. Foerster; Te Deum zložil Stan. Premrl. — Na vseh vernih duš dan ob desetih: Requiem in C-moll, zložil Jos. Gruber; Libera, zložil Maek Koch.

Ij Mavzolej rodbine Kollmann, ki ga je postavil po naročilu gospoda Roberta Kollmana na pokopališču pri Sv. Križu kamnoseški mojster gospod Feliks Thoman, je ravnokar dodelan. Vsa stavba je delana iz istrskega kamna, granita v renesančnem slogu. Pokriva jo bakrena kupola. Znotranja stena mavzoleja ima polirane stebre in okvire iz črnega in rdečega švedskega granita. Spodnji del tvori sarkofag iz

kararskega marmorja, v gornjem delu pa je portretni kip pokojnega gospoda Franca Kollmana. Tlak v mavzoleju je marmornat, črna granitna plošča pa krije rakev, v katero se pride po železnih stopnicah. Okna so lepo slikana, vrata od kovanega železa. Novo delo je res krasno in dela vso čast mojstru.

— **Razstava osnutkov cerkvenih predmetov.** Dunajski arhitekt Anton Weber, ki je napravil načrte za v modernem slogu zgrajeni veliki oltar župne cerkve v Žireh, je razstavil v tukajšnjem »Zavodu za pospeševanje obrti« nekaj načrtov, izmed katerih bi bilo posebno opozoriti na krasno nebo, kojega osnutek je bil na razstavi cerkvenih umetnosti na Dunaju leta 1912. odlikovan. Istotako zaslužita oba načrta dveh bander posebno pozornost. Razstavljeni predmeti se lahko ogledajo ob poslovnih urah »Zavoda za pospeševanje obrti« do sobote, 8. novembra. Na razpolago je tudi popis posameznih predmetov.

Ij Napredek. V izložbenem oknu trvdke Ign. Vok Ljubljana, Sodna ulica 7, je razstavljen šivalni stroj v novi okusni opremi kot moderna damska pisana miza v svetlem in mahagonijevem lesu. Ta šivalni stroj v pisalni mizi je najnovejša iznajdba šivalnostrojne industrije in je za šivanje, krpanje perila in nogavic, za vezenje itd., zaprta pa tudi v okras stanovanja. — Opomnimo še, da so izdatki za ta šivalni stroj v damski pisalni mizi neznačajni in je poraba prostora za istega le mala.

Ij Znana vlomilca Jereba in Pavliča so iz Celovca prepeljali v zapore deželnega sodišča v Ljubljani. Vlomilca bo sodilo ljubljansko poročno sodišče.

Ij Vojaška godba igra v nedeljo od pol 12. ure do pol 1. ure popoldne v »Zvezdi«.

Ij Pogrebno društvo Marijine bratovščine obvešča s tem svoje člane, da je društveni odbor v svoji zadnji seji sklenil, da se bodo na dan Vernih duš v tukajšnji cerkvi sv. Jakoba ob 8. uri darovala slovesna črna maša za vse umrle društvene člane. K obilni udeležbi se vabijo preživeli družstveniki.

Ij Koncert v hotelu »Tivoli«. V nedeljo dne 8. novembra popoldne ob pol 4. uri koncert godbenikov bivše »Slovenske Filharmonije« pod vodstvom koncertnega mojstra gospoda B. Černy. Vstop 40 vin., otroci v spremstvu staršev vstopnine prosti. K obilni udeležbi se priporočajo godbeniki. — V nedeljo, dne 2. novembra zvečer ob 8. uri je koncert godbenikov v hotelu »Tratnik«. Za obilno udeležbo se priporočajo godbeniki.

Ij Tatvina. Danes ponoči so bile na Vodnikovem trgu izpod stojnice ukradene tri vreče kostanja, ki so tehtale 240 kg, v vrednosti do 60 K. Po sledovih je poznati, da je tat kostanj naložil na voziček in ga odpeljal. Storilec je seveda dosedaj še neznan.

Ij Gosp. Doberlet ml. ni aretiran. Od merodajne strani smo prejeli poročilo, da je g. Doberlet ml. v Opatiji in da je vest o kaki aretaciji popolnoma brez podlage.

Razne stvari.

Katoličani na čelu napredka. Mnogi zrakoplovci so globokoverni katoliki. Znano je, kako je v Afriki neki vojaški zrakoplovec za svojega smrtno ponesrečenega prijatelja preskrbel z daljne misijonske postaje z letalnim strojem duhovnika, ki je še umirajočemu prijatelju mogel podeliti pravočasno zakramente za umirajočce. Znani Brindejoud, ki je izvršil rekordni polet iz Pariza preko Nemčije v Varšavo in Peterburg, je pustil pred tem poletom blagosloviti svoj letalni stroj od versailskega škofa Gibiera. Santos Dumont je tudi zelo vnet katolik ter nosi pri svojih poletih vedno blagoslovljeno svetljo sv. Benedikta. Bleriot, ki je prvi preletel Rokavni preliv na Angleško, hodi vedno k sv. maši ter hodi zelo pogosto k spovedi in obhajilu. Vsi njegovi letalni stroji nosijo podobo matere božje. Tudi poročnik de Beaumont, ki je pri nekem poletu našel prežgodnjo smrt, je bil globokovern mož. Svojemu prijatelju, nekemu kapitanu je rekel nekoč: »Ako padem, moraš najprej poklicati duhovnika in sicer takoj.« Poročnik Bague, ki je s svojim letalnim strojem našel smrt v oceanu, se je pred poletom meseca februarja 1912 v Mauleonu spričo mnogobrojnih gledalcev pobožno prekrizal. Ko je 18. junija pri otvoritvi evropskega poleta pobožno prisostvovala večina aviatikov maši, ki jo je pariški kardinal daroval zanje, jih je tudi mnogo pristopilo k sv. obhajilu. Še istega dne je eden izmed njih umrl grozne smrti, razbit in obžgan obenem. Znani so še mnogi aviatiki, ki so verni katoliki in se ne sramujejo, javno pokazati svoje vere. Mali ljudje pri »Danu« pa pišejo, kakor bi bili katoličani najbolj omejeni ljudje.

Velik požar na Dunaju. Dne 30. oktobra je izbruhnil velik požar, ki ga je kratak stik povzročil, v tvornici »Splošne avstrijske električne družbe«, Dunajski gasilci so v pol ure požar ugasili.

Aretacije radi izseljevanja. Od nedelje so v Bregencu aretirali 13 novačenju podvrženih Hrvatov. Izseljevanje Hrvatov je že vidno odnehalo. V Gradcu so pa zaprli vpokejenega portirja južne železnice Ivana Schwarza in njegovo ženo Zofijo Schwarz, lastnico popotne pisarne na Anenstrasse 61. Schwarzova sta osumljena, da sta omogočevala novačenju podvrženim mladeničem izseljevanje.

Brat zastrupil štiri sestre. V vasi Ottonwind pri Koburgu je radi neke dedščine obiskalo brata pet sestra; med njimi so pa štiri sestre 29. oktobra obolele na znakih zastrupljenja. Dve sestri sta že umrli; ostali dve sta smrtnonevarno bolni. Brat je osumljen, da je sestre zastrupil.

Izdelovatelj parfima ravnatelj velike opere. Francoski ministrski svet je imenoval za ravnatelja velike pariške opere bogatega izdelovatelja parfima Bouchéja.

Dvojboj dveh sestra. V okolici mesta Rige sta se z revolverji dvoojevali hčerki nekega posestnika, ki sta imeli obe radi istega mladeniča. V dvojboju je bila ena sestra ustreljena, druga pa smrtno nevarno ranjena.

Zadnje vesti.

VELIKA SENZACIJA. — MLADOČEŠKI KLUB ZA CANADIAN PACIFIC.

Dunaj, 31. oktobra. V včerajšnji seji proračunskega pododseka v državnem zboru se je zastopnik mladočškega kluba poslanec Maštalka zelo gorko zavzel v prilog družbe Canadian Pacific, glavno provzročiteljico izseljeniških škandalov. To mora vzbujati največjo senzacijo zlasti zato, ker je v mladočškem klubu tudi slovenski liberalni poslanec dr. Ravnihar in se »Slovenski Narod« v zadnjem času hinavsko zgraža nad početjem družbe Canadian Pacific in še celo lopovsko sumniči S. L. S., ki s to družbo sploh ni niti v najbolj oddaljeni zvezi. Z nastopom Maštalka je liberalna slovenska stranka razkrinkana in do kosti blamirana.

ČEŠKO - NEMŠKA POGAJANJA ODGO-DENA.

Dunaj, 31. oktobra. Radi parlamentarnega položaja so češko-nemška pogajanja odgojena na štirinajst dni.

VOLILNA REFORMA V GALICIJI.

Dunaj, 31. oktobra. Pogajanja med poljskimi in rusinskimi poslanci radi volilne reforme v Galiciji dobro napredujejo. Danes sta imela cesarski namestnik iz Galicije in minister Dlugosz daljšo avdijenco pri ministrskem predsedniku.

GRŠKA KRALJICA OLGA V TRSTU.

Trst, 31. oktobra. Danes ob 9. uri dopoldne se je pripeljala z brzovlakom iz Berlin grška kraljica Olga s princezinjama Heleno in Ireno ter princem Pavlom. Spremljal jih je dvorni maršal Mercatti. Visoki gostje so se z državnega kolodvora prepeljali na kraljevo jahto »Amfitrite«, ki je takoj odplula proti Pireju.

SMRT PATRIARHA BOGDANOVIČA.

Karlovci, 31. oktobra. Truplo patriarha Bogdanoviča so pripeljali sem.

HRVAŠKI FINANČNI KOMPROMIS.

Zagreb, 31. oktobra. Srbsko-hrvaška koalicijska je opozorila ministrskega predsednika grofa Tisza in kralja, komisarja barona Škerleca, da poteče rok finančni pogodbi z Ogrsko z 31. decembrom t. l. Ako se pogodba pravočasno ne obnovi, nastanejo nove težkoče.

ARETACIJA OD VEČ SODIŠČ ISKANE-GA GOLJUFA.

Dunaj, 31. oktobra. Tu so aretirali Andreja Basseggerja iz Gradca, ki je razposojal denar. Dolge ga sleparskih mejničnih dolgov. Sodišče v Ljubljani ga išče, da presede dragoceni zapor. Išče ga tudi sodišče v Celovcu.

RUSIJA POSREDUJE MED SRBIJO IN BULGARIJO.

Sofija, 31. oktobra. Ruska vlada je po svojih diplomatskih zastopnikih v Beogradu in Sofiji posredovala, da se zopet med Srbijo in Bulgarijo upostavijo redne diplomats

Vodovod za Bled in okolico.

Delo tako zaželenega blejskega vodovoda pri ugodnem vremenu pridno napreduje; doslej je položenih vseh cevi že nad 7 km, in sicer 2 km (glavnih 200 mm cevi) v Radovini. Nadalje od glavnega rezervoarja v Sp. Gorjah do Bleda; nad 1000 m jarek za cevi pa je izkopen do srede vasi Grada. To delo je težavno, ker je treba razstreljevati skoro povsod trdo skalo.

Na Bledu samem je položenih 600 m cevi mimo pošte in hotela Steidl, na Rečici pa od hotela Mangart do postaje nad 15 km.

Tudi se je na Bledu že pričelo s polaganjem 125 mm cevi od vasi Grad mimo Parkhotela na Stražo.

Glavni rezervoar 92 m nad jezerom, ki bo oskrboval s pitno vodo Bled, je že dograjen, manjka mu le še fasade. Isti ima dve vodni celici, kojih vsaka drži po 100 m³ vode. Jako lepo je situiran tik okrajne ceste nad vasjo Sp. Gorje. Ko bo dovršena še fasada, bo omenjeni rezervoar ne samo iz tehničnega in praktičnega stališča služil svojemu namenu, temveč bo tudi v krasoto celi prirodi.

Ako bo letos še ugodno vreme, bode rezervoar zvezan z zajetjem studenca v najbližjem času, ker delo pridno napreduje.

V tem slučaju bo že spomladí na Bledu na nekaterih točkah vodovod gotovo funkcional, v sezoni pa brezdvomno. Priznati moramo, da se je v kratki dobi treh mesecev neverjetno veliko dela izvršilo.

Odkritje studenca je dovršeno. Prihodnji teden se prične delo za zajetje studenca. Naprava bo vsa betonirana in lično izvršena z zunanjim lepim dohodom do studenca, tako, da bo vsakemu dana prilika in možnost uveriti se o brezhibnem zajetju studenčnice.

Kakor povsod in pri vsakem važnem delu, tako tudi pri nas ne manjka dvomljivcev in modrijanov iz bližnje in daljne okolice, ki v svoji bodisi nevednosti, živi fantaziji, največkrat pa hudobiji izražajo pomisleke o pristnosti studenca, zamenjaje istega s potokom Radovina. Za večake in druge pošteno misleče ljudi so taki dvomi in pomisleki popolnoma brezpomembni. Studenčnica je bila celo leto pod strogo kontrolo, v najhujšem dežju in največjih nalivih je ista čista kot kristal, dočim je voda bližnjega potoka Radovina kalna po cele tedne. To je vendar jasen in neutajljiv dokaz, da studenčnica izvira izpod hriba in ni v nobeni zvezi z Radovno, v katero se izliva pravokotno s tako močjo, da se ob času, ko je ista vsled nalivov kalna, daleč v potoku pozna bistra, neizkaljena studenčnica. Ako se nahaja še kak neveren Tomaž, povabimo ga prav prijazno, naj pride k studencu Zmrzlek in naj si ogleda situacijo studenca na lastne oči, da se prepriča, kako neutemeljeno in hudobno je vse drugo govorjenje takih modrijanov, ki imajo le namen, zaupanje ljudstva izpodkopavati.

Studenčnica je izborna, saj ima vse najboljše lastnosti najboljše pitne vode, posebnost pa bo njena svežost v poletnem času, ima namreč 5° R.

Ta vodovod bo pravi blagoslov za Bled in okolico.

Zgodovinski dan za Bavarsko.

Dne 30. oktobra 1913 je bavarska zbornica v prvem branju razpravljala o zakonskem načrtu, s katerim naj se odpravi regentstvo. Razpravo je uvedel ministrski predsednik baron Hertling. Voditelj centra, liberalcev, konservativcev in kmečke zveze se izjavijo za prvo branje; socialna demokrata Müller in Süsheim se proti predlogi izjavita. Zakonski načrt se nato sprejme z vsemi glasovi proti glasovom socialnih demokratov in dveh demokratov. Zbornica prestopi nato v drugo branje. K besedi se nihče ne oglasi, nakar se predlog s 122 proti 27 glasovom odobri. Predsed-

nik dr. pl. Orterer nato slavi zgodovinski trenutek in upa, da bo današnji sklep kraljevski hiši blagonosen.

× × ×

Na Bavarskem imajo regentstvo že od 10. junija 1884. Um se je namreč omračil Ljudevitu II., vsled česar je vladal kot princ regent dolgo vrsto let do svoje smrti Luitpold. Ljudevit II. je skočil 13. junija 1884 v vodo in se je vtopil, a ker je tudi njegov brat Oton umobolen, je trajalo regentstvo naprej. Že dolgo časa bi bili radi Bavarci imeli kralja, ki bi ga tudi videli in ki bi nastopal kot kralj. Sedanji princ regent, naslednik Luitpoldov, se po izpremenjeni ustavi v kratkem za bavarskega kralja proglasi.

Jeseniške novice.

»Dekle z biseri«. Prireditel igre »Dekle z biseri« v Kat. del. društvu zadnjo nedeljo je nad vse pričakovanje dobro izpadla. Udeležba je bila toliko, da se jih je silno veliko moralo vrniti nazaj, ker ni bilo več prostora. Da se tudi tem dá prilika, da pogledajo to lepo igro, zato se bo ista ponovila na praznik Vseh svetnikov zvečer. Vstopnina navadna. Začetek točno ob pol 8. uri.

Tatvina. V noči od nedelje na ponedeljek je bila pokradena v gostilni pri Tancarju večja svota denarja in zlata ura. O tatu ni sledu.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Ovratnike za prečistilo duhovščino

priporoča Josipina Podkrajšek
Ljubljana, Čevljarska ulica šte. 2
— Naročila po pošti se izvrše točno. —

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovlje. —

V hiši Sv. Jakoba nabrežje 33
se odda za takoj

prodajalna

Poizve se pri hišniku istotam. 3351

Orožje in kolesa
na obroke. Posamni deli najceneje. Ilustrovani ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles in šivalnih strojev, Opočno ob drž. žel. 2124, Češko. 3347

Priznalna odlika za izvoz vin.
Odlikovana zaloga italijanskih vin.

Prodaja na debelo in na drobno za italijanska, istrska, dalmatinska in bosanska vina. 3324

Tommaso Todisco

Dunaj XV. Fünfhausg. št. 10 in Berlin N. W.
Dobavitelj c. kr. državnih uradnikov.

Ugodna prilika!

Proda se

hiša v Vodmatu

Zaloška cesta št. 19, stoječa ob glavni cesti ob zgradbi nove šole, popolnoma obnovljena s prodajalno, stanovanjem, kletni, vrtom, dvoriščem in drugimi zraven spadajočimi prostori. Tudi vsa prodajalna oprava za špecerijo, skoraj nova, prav malo rabljena, se obenem ugodno proda. Za trgovce ter tudi za mesarijo ali drugi obrt jako ugodno.

Plača na hišo 5—6000 kron, drugo po ugodnem dogovoru, ostane lahko na hiši vknjiženo. — Pojasnila se dobe v pisarni lastnika hiše Iv. A. Hartmanna nasl. A. Tomažič, Marije Terezije cesta, Ljubljana. 3340 3—1

40 do 50 kron na teden

more zaslužiti vsak brez kapitala, brez motenja v svojem poklicu in brez truda. Pojasnila daje zastoj Ignacij Althammer, Kraljičin dvor ob Labi 620. 3353 2

Pozor trgovci!

Odda se

Pozor!

prostor za trgovino

s stanovanjem v Mengšu nasproti pivovarne. Pojasnila daje Jos. Vesel, trgovec v Ljubljani, Prešernova ulica št. 20—24.

Priložiti je znamko za odgovor. 3350 3

Naznanilo preselitve.

Zobni zdravnik

dr. A. Schweiger

v Prešernovi ulici 5

ordinira od 1. novembra 1913

v Prešernovi ulici 52

nasproti glavne pošte.

OKLIC.

Gostilna in prodajalna s stanovanjem, sušilnim prostorom, kletjo, ledenico, hlevom in šupo v hiši nedolnih Pirnatovih otrok na Glinah št. 23 in 14 a z gostilniško koncesijo vred se da v zakup dražbenim potom od 15. novembra 1913 do 15. novembra 1919.

H kratu se bo tudi vršila prostovoljna sodna dražba dveh konj, krave, okoli 40 hl vina in razne vinske posode.

Javna dražba bo v ponedeljek dne 10. novembra 1913 ob 9. uri dop.

na lcu mesta na Glinah št. 23.

Izklicna cena za prostore, kateri se dajo v najem znaša 1200 K na leto. Izklicna cena za premičnine, ki se imajo odprodati, določila se bo na dan dražbe.

Zakupnik mora položiti kavicjo 600 K.

Podrobnejši pogoji so na vpogled na tem sodišču v sobi št. 33.

C. kr. okrajno sodišče Ljubljana, odd. VIII,

dne 27. oktobra 1913.

Najcenejše in najbolj učinkujoče
odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA

poslajene
odvajalne

kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih prmesi, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajoče, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodneje in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo zaprtje izvor premnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci. Škatljica s 15 kroglicami stane 30 vin. qvoj po 8 škatljic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej 2-45 K, se pošlje franko 1 ovo.

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte Filipa Neustaina „odvajalne kroglice“. Pristne le, če nosi vsaka škatljica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdečo-črnem tisku „Sveti Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“. Naše trgovsko sodniško zavarovanje embalaže morajo imeti našo trdko

Filipa Neustaina lekarna

„pri sv. Leopoldu“

— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloge v Ljubljani: **Rihard Sušnik, lekarnar,** 3336 in v več drugih lekarnah.

KUHARICA

večša fine kuhinje, z dobrimi spričevali za več let, voljna tudi za lahka hišna dela, se takoj sprejme k družini dveh oseb v večjo mesto. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Dobro ravnanje 3346.“

2347

smrekovih in jelovih hlodov

proda županstvo na Jezerskem potom javne dražbe, ki se vrši dne 12. listopada t. l. ob 2. uri pop. pri Štulerju.

Išče se

gostilničarja

za NARODNI DOM v Buzetu. Ponudbe na »Potrošno obrtno gospodarsko društvo v Buzetu.« 3342

Parna žaga

popolnoma novo nastavljena, v lepi poziciji, se proda ali da v najem. Cena ugodna in bodočnost jamčena; les se dobi v bližini. Cene ugodne. Blizu postaje Trnovo (Notranjsko). Naslov pove uprava lista pod št. 3305. (Znamka!)

P. VIII. 73/13/16

Postavno zavarovano. Varstvena znamka.

Ste li bolni? Imate li protinaste ali revmatične bolečine?

Trpite li na glavo- ali zobobol? Ali se čutite betežni, pobiti ali nezadovoljni? Ali Vam izpadajo lasje? Ste li hribolazec ali se pečate s športom? Ste s telesnim ali duševnim delom preobloženi? Potem uporabljajte najbolj učinkujoče, neprekosljivo

Levje Francovo žganje z mentolom

Od dobrega najboljšega! Izvrsno domače sredstvo! Ono Vam zopet pourni zdravje. Ono Vam podeli moč in jakost. Ono Vam nadomesti največjo domačo lekarno. Kratkotamo ozdravi Vas v kratkem času popolnoma in poživí. Poskusite enkrat in sodite sami! Originalna steklenica po 44 vinarjev se povsod dobi.

Na debelo: **ALEXANDER KALMÁR, DUNAJ, 11/2, Nordbahnhof.**

Za par
Kr. 8. - 50.000 parov
komisnih čevljev

sem sklenil te čevlje ki so vporabni za najtežja dela prodati za

lasno ceno po 8 kron

par. Čevlji so iz najboljšega surovega usnja z močno podkovanimi podplati, s podkviho na petah in usnjatimi volavkami. Ti čevlji so priporočljivi posebno za alpske dežele. Pri naročilu zadostuje, da se navede mera v centimetrih ali številka. Zamena dovoljena. Razpošilja po povzetju.

Krščanska Izvozna trdka za čevlje Franc Humann od c. kr. trg. sodišča protok. firma, Dunaj II, Aloisgasse 3/10 R.

Dobro vino

v kmečkih kletih posreduje in garantira za pristnost **Kašelsko Društvo, Kaštel, pošta Buje, Istra.** 3004

Mož srednje starosti išče službo kot

pisarniški pomočnik
vratarja

Sprejem pa tudi službo pri kakšni tovarni ali kaj primerne. Ponudbe naj se blagovoli poslati na upravništvo „Slovenca“ pod št. 2989.

SPREJME SE TAKOJ

MIZARSKI VAJENEC

pri IV. NOVAKU, miz. mojstru v Vižmarjih 65, p. št. Vid nad Ljubljano. 3290

Več voz

1387

konjskega gnoja

se odda. Vprašanja na Oroslov Dolenc, Ljubljana, Wolfova ul. 10

Franc Penca iz Mokronoga prosi g. Franca Grmovnika, naj se nemudoma oglasi

pri njem radi važnega pričevanja v kupčijski zadevi. — Potne stroške mu povrne. 3313

Prodajalka

mešane trgovine, z dobrimi spričevali, večča slovenskega in nemškega jezika, želi službo takoj ali pozneje. — Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod „št. 3306“. (Znamka). 3306

Sode

dobro ovinjene, stare in nove, male in velike ima na prodaj

Jv. Buggenig
sodarski mojster

LJUBLJANA, Cesta na Rudolfovo železnico 7.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani.

n. a. dež. življ. in rentne, neoz. in jamstv. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neozgodna in jamstvena zavarovanja. Zavod temelji na vzajemnosti. Absolutna varnost. Cene premije. Sposobni ZASTOPNIKI naj javijo svoj naslov. Prospekti zastoj in poštino prosto. 1780

Moderno urejena in dobro delujoča

parna pekarna

s prodajalno za kruh se da pod ugodnimi cenami v najem s 1. decembrom 1913. V prodajalni je lahko tudi trafika. Natančnejša pojasnila daje Hranilnica in posojilnica na Dobrni pri Celju. 3257

Priložnostni nakup!

Radi starosti posestnika in opustitve trgovine se proda na najlepši ulici v Pulju stoječa

enonadstropna hiša

z veliko vinsko kletjo, dobro idočo vinsko trgovino in restavracijo pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji. Za vinotirce ali gostilničarje bogat izvor dohodkov. Naslov pri upravi lista pod številko 3322. (Znamka)

Gospodična

iz poštene hiše želi službo kot korespondentinja, oziroma kasirka, v pisarni, prodajalni ali kje drugje. Ponudbe je poslati na naslov: »Korespondentinja, Javornik hšt. 39, Gorenjsko.« 3323

Zahtevajte vzorce!
Barbant, flanele, modno blago,
opreme

platno, damast, kanafas itd. same novosti, razpošilja franko izvozna trdka V. J. Havliček in brat v Podčrbradeh na Češkem.

Razpošilja tudi franko po povzetju 1 zavoje 40 m raznovrstnih ostankov od poletnega in zimskega perila v širokosti 1 do 8 metrov samo za 18 K.

3135 Ugodna prilika! Izredno ceno!

Prvovrstna specijaliteta!

Mline za debelo moko z izrezano grebenastimi jeklenimi valji
mline za debelo moko z vito grebenastimi litimi valji

mline za debelo moko z mlevnimi ploščami 3118
mline za debelo moko z mlevnimi kameni

kakor tudi vse stroje za pripravljanje krme, stroje za rezanje repe, sekalce, parilnice za kraljo, stiskalnice za seno in slamo izdelujejo in dobavljajo

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne poljedelskih in obrtnih strojev Dunaj II., Taborstraße 71

Frankfurt a. M., Berlin, Paris, Moskva, Milan.

Zastopniki se sprejmejo. Ilustrovan cenik št. 340 zastoj in franko. 1500 delavcev in uradnikov.

Kdo hoče uro zastoj!

Da vse seznanimo z našimi izbornimi urami, razdelimo 5000 ur zastoj. Pišite svoj naslov na dopisnici tovarni ur Jakob König, Wien, III., 2, Postamt 45, Fach Nr. 366.

2 bencin motorja

dobro ohranjena, eden za 15 konjskih sil, drugi za 8 konjskih sil močan, sta po jako nizki ceni na prodaj.

Motorja se vidita v obratu. — Naslov se izve pri upravništvu „SLOVENCA“.

3064

Zastopniki se iščejo.

700 prvih cen, zlate avetinje itd.

Radi na novo došlih pariških modelov, oddajam najnovejšo

damske plašče in kostume

pod lastno ceno. Najmodernejše double-paletaže za dečke in deklice za 7—14 let do K 7—14. Najnovejšo zalogo otročje konfekcije, kljub temu, da se ista jako težko dobi od fabrikantov

priporoča **Angleško skladišče oblek**

O. Bernatović, Mestni trg šte. 5—6.

Brzjavni naslov: BAJEC, LJUBLJANA.

ANT. BAJEC

558 (1) umetni in trgovski vrtnar.

Cvetlični salon
LJUBLJANA, Pod Trančo šte. 2.

Velika zaloga **suhih vencev**

Izdelovanje šopkov, vencev, trakov : z napisi i. t. d. — Zunanja naročila točno :

Vrtnarija je na Tržaški cesti 34.

Slovenci pozor!

V znanih toplicah na Spodnjem Stajerskem se daje s 1. januarjem 1914 v najem dobro idoč

hotel z mesarijo

Priglase sprejema in daje pojasnila Hranilnica in posojilnica na Dobrni pri Celju.

(Zvezda, nasproti nunske cerkve.)

PAZITE na tu označene prve in najboljše dvorne tovarne: Bösendorfer, Höhl & Heltzman (neprekosljivi pianini z Lexoffovo mehaniko) Rudol (ne zamenjajte z Anton) Stelzhammer (najboljši krilni klavirji amer. sistema), Bratje Singl, Czapka, Laub, & Gloss (veliki 7 1/2, okt. konc. pianini), Hörlgel (amer. harmoniji od 90 K naprej). Vzlic vsem poizkusom ne dobe od tu omenjenih najboljših tvornic nobenega klavirja zavisti blede trgovci, ki se drznejo slepiti javnost o „dobrem blagu“ dasi niti jednega pomembnega fabrikata nimajo v zalogi, kar se blagovolite osebno prepricati. Kot glavni zastopnik gorenj. najboljših tvornic opozarjam, da imam izključno jedino lo jaz vedno 20—30 teh fabrikatov na izbiro. Svarim pred nakupom event. falzifikatov in navideznega pofelna. Prodajam po tovarniških cenah z znatnimi popusti in tudi na obroke od K 15— naprej brez zadatja in 10 letno postavno garancijo. — Uglasevanje in popravila strokovno solidno in ceno. Zamena naj. učitelj Glasb. Matice ugodnejša. **Alfonz Breznik**, in zapriseženi strokovnjak c. kr. deželna sodišča, Ljubljana, Kongresni trg šte. 15. (Zvezda, nasproti nunske cerkve.) — Največja trgovina in izposojevalnica klavirjev, vsega glashenega orodja strun, in muzikalij na jugu Avstrije. 907

Hiša

s prodajalno
gostilno in pekarijo
v Sapjanah

to je ob prvi žel. postaji od Ilirske Bistrice proti Reki se proda oz. da v zakup

Hiša obstoji iz 7 sob, kuhinje, verande, lokala za trgovino in gostilno, obokane kleti in treh skladiščnih prostorov ter velike krušne peči z dvoriščem in vrtom. Hiša leži ob državni cesti Reka-Trst. Ugoden položaj za trgovino na debelo. — Prodajna cena 11.000 kron. Ugodni plačilni pogoji. 3289

Lastnik Anton Žnidaršič, Ilirska Bistrica

Proda se iz proste roke

posestvo

v Brekvcach pri Žireh. Obsega 12 oralov roda vitnega sveta, na katerem je dosti drv in stelje. Rede se lahko štiri goveda in dva prašiča. Hiša je zidana, v dobrem stanju in ima tri stanovne prostore, eno kuhinjo in dve kleti. Pridan je čeden hlev. Hiša je krita z opeko, stanovanjski prostori so obokani. Posestvo je od deželne nove ceste 5 minut, od župne cerkve v Žireh pol ure oddaljeno. Pripravno je za kakega rokodelca in se ceni na 6000 K. Natančne pojasnila daje lastnik. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 3205.

Odda se dobrodoča

gostilna

s 1. decembrom t. l.

v najem ali na račun.

Gostilna se nahaja pol ure od Kranja. Senčnat vrt in soba za tuje. — Naslov pri upravi lista pod šifro: „K. K. 3330.“

Stanovanja

na Vrhniki, v pritličju in v I. nadstropju se v hiši šte. 186, Stara cesta, oddajo v najem za takoj ali za februar 1914. Natančnejša pojasnila istotam. 3309

Dobre

vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne, od 400—700 litrov, proda po nizki ceni FRAN CASCIO, vinski trgovec, Ljubljana, Lingerjeva ulica šte. 1, za škofijo. 3131

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 311 52

Zdravniki označujejo kot najboljšo sredstvo zoper **Kašelj** hrupavost katar in zasilenje krčni in

oslovski kašelj, milijoni rabijo slastno

Kaiserjeve prsne karamele s tremi telkami

6100 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in 22-sobnihkornikov zagotavlja gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni.

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Prodajajo jih v Ljubljani lekarnar: U. pl. Trnkoczy, R. Sui-nik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. Bohinc, Mr. Ph. J. Cizmar, Ant. Kanc, drogerija; drogerija „Adrija“. — Na deželi: D. Pirc, Idrija. J. Bergmann, Novomesto. C. Andrijačić, Novo mesto. Jur. Hus, Vipava. M. Wacha, Metlika. A. Roblek, Radovljica. H. Brili, Litija. K. Savnik, Kranj. Fr. Baccarechi, Postojna. Jos. Močnik, Kamnik. E. Burdych, Skofja Loka. Ph. Mr. E. Kozelj, Jesenice. Ph. M. B. Lavica, Trzin. J. Ančič, Ribnica. Hočevar, Vrhnika in mestna lekarna v Ormožu ter trgovine: V. Arko, Senožeče, Jož. Rudolf, Litija. J. Kandjalar, Mengeš. 2684

ČE GAVA BO SVETA GORA ATHOS?

Atene, 29. oktobra. Odposlanec ruske vlade, ki se nekaj časa mudi na sveti gori Athos, je izjavil grškim menihom, da se mora uprava tega polotoka ki je središče pravoslavnih romanj, poveriti vsem pravoslavnim državam, ne pa samo Grški. Prvotni načrt, da bi se gora Athos izpremenila v republiko pod zaščito ekumenskega patriarha, je turška vlada odklonila, ker je patriarh turški podanik. Vsled tega ne preostaja drugega, nego da postane Athos mednarodno. Toda pretežna večina samostanov, zastopanih po Grških, odklanja ta predlog, kakor tudi predlog o ruskem protektoratu ter zahteva združenje z Grško. Danes je prispela v Atene komisija petero zastopnikov samostanov, da predloži kralju in vladi prošnjo zaradi grške suverenitete na Athosu.

Mozolji, prišči, izpuščaji in mnoga druga nesnaga na koži se napravlja vsled slabe prebave. Pol kozarca naravne Franc Jožefove grenčice vsak dan zjutraj uredi želodec in črevo stalno in pospeši prebavo. Kdor jemlje redno od tisoč zdravnikov priporočeno Franc Jožefovo grenčico, bode kmalu zadobil zdravje in čisto kožo. Kupi se v lekarnah, drogerijah in v prodajalnicah rudninskih voda.

Volitve v Italiji.

Dozdaj je znanih 507 izidov volitev. Izvoljenih je 238 ministrskih pristašev, 53 radikalcev ministrske stranke, 19 članov ustavne opozicije, 27 katoličanov, 11 republikancev, 38 oficijelnih in 19 reformnih socialistov; v ožji volitvi je 101 poslanec. Izid se ni znan iz volilnega okraja Galipoli, kjer si stojita nasproti radikalec Deviti di Marco in socialist Senapi. V ožji volitvi je 100 ministrcev, 29 radikalnih ministrcev, 5 članov ustavne opozicije, 13 katoličanov, 39 oficijelnih in 6 reformnih socialistov ter 10 republikancev.

Tudi katoličani so ob teh volitvah dokazali, da žive, če tudi še nimajo nobene politične stranke, ker apostolska stolica Non expedit Pija IX. še ni formalno odpravila. Zasluga katoličanov ob sedanjih volitvah je, da je Giolitti tako sijajno zmagal. Podpirali so katoličani Giolittija zato, ker se je proti kulturnemu boju izrazil. V več kakor 200 volilnih okrajih je bil Non expedit odpravljen. V teh so podpirali katoličani konservativne kandidate; lasne kandidate so postavili katoličani v 60 okrajih. Konservativne liberalce je to zelo vznemirilo. V »Corriere della Sera« so katoličane miho rotili, da naj ne nastopijo samostojno, marveč da naj podpirajo konservativne liberalce, ki hočejo za versko svobodo nastopiti. Zbali so se namreč, da ne pridejo med dva ognja in da ne bodo decimirani, kakor so bili v Belgiji in v Avstriji. Katoličani v Zgornji Italiji pa niso hoteli ostati v zbornici nezastopani tako iz verskih kakor iz gospodarskih razlogov. Liberalci so nato postavili v Milanu katoliškemu kandidatu protikandidata in je zato prišel katoliški kandidat v ožjo volitev, v ožji volitvi sta pa v Milanu tudi oba liberalno-konservativna kandidata, ki bosta propadla, če ne bodo v ožji volitvi konservativni liberalci volili katoličana. Skupina katoličanov se je ob volitvah izdatno ojačila. Voditelji Meda, Nava, Cameroni in Longinatti so bili z velikimi večinami izvoljeni. Na Benečanskem je prodrlo več katoličanov. V Soresini je porazil krščanski socialc Vigliotti državnega podtajnika Pavia. V Sinigaglia je bil izvoljen krščanski socialc Bortini. Katoličani so ob teh volitvah dokazali veliko zmernost, ker so podpirali ustavne stranke, a pri prvotni volitvi so pribrili 27 poslancev, nad tretjino vseh kandidatov, ko še ni njih politična organizacija izpeljana; Giolitti se ima katoličanom zahvaliti, da si je priboril tako večino. Ob tem dejanskem položaju se moramo premotrim našim liberalcem pa socialnim demokratom le prezirljivo smejati, ker nekaj o porazu laških katoličanov čvekajo.

Koroške novice.

K Poslanec Grafenauer je dne 24. oktobra vložil nujni predlog za po toči oškodovane kmete v občinah Blato, Libuč, St. Daniel in Prevalje, ter obenem zahteval rešitev enakovrstnih svojih predlogov za občine v političnem okraju Velikovec za leta 1911. in 1912.

Sv. Martin v Rožni Dolini pri Celju. Tukaj je umrla v 78. letu gospa Neža Smodej, mati gospoda kornega vikarja in urednika »Mira« v Celovcu.

Pogreb blage rajnice se je vršil v petek 31. oktobra dopoldne. N. p. v m.!

K Umrl je v Celovcu bivši tovarnar usnja in lastnik glavne zaloge tobaka Vincenc Pollak, star 77 let.

Štajerske novice.

Š Naše gospodarsko delo. Štajerski oddelek ljubljanske Zadrzne zveze razvija živahno delavnost. S 30. oktobrom se je otvorila serija zadružnih okrožnih shodov in obenem tudi tečajev. V Celju pri »Belem Orlu« se je vršil ta dan dopoldne prvi okrožni shod te sezone, ki je bil zelo dobro obiskan po zastopnikih in funkcionarjih zadrug celega celjskega okrožja. Zadržni shod je otvoril, vodil in na njem podajal potrebna navodila delavni nadrevizor g. Vlado Pušenjak. Debate so se udeležili mnogi udeleženci ter je bila zelo zanimiva. Razpravljale so se skoro vse važnejše zadaje našega domačega zadržništva.

Š Predrznost Südmarke. »Grazer Tagblatt« poroča: Priprave za novo naselbino Südmarke v Rogatu obe-tajo lep uspeh, posebno ker daje nemštvu mnogo ugodnosti deželno kopališče rogaška Slatina, kamor se vedno nemškega elementa naseljuje. Südmarka upa in hoče izpeljati trdno nemško kolonijo v Rogatu in bo za utrditev nemštva v novem krogu postopala po dobro izpeljanih načrtih. Tako nemški listi. Kaj pa Slovenci v Rogatu, Sv. Križu, Slatini in bližnjih krajih? Kje so vaše podružnice »Slovenske Straže«? Vse tava v nekem svečanem miru. Ljudje božji, ne spavajte! Na delo za »Slovensko Stražo«! Kdo bo verjel našemu poznejšemu zabavljanju?

Š Socialna demokracija rapidno propada. Pri občinskih volitvah v mestu Bruck ob Muri so se 28. oktobra vršile občinske volitve za III. razred. Socialni demokratje, kateri se na Gornjem Štajerskem ponašajo z veliko močjo, so se cele mesece skrbno pripravljali. Govorniki so na shodih posebno poudarjali tudi nemški značaj štajerske socialne demokracije, ki se je pokazal letos ob priliki zasedanja štajerskega deželne zboru. A tudi to ni vleklo. Od 961 oddanih glasov so dobili socialni demokratje 310 do 366 glasov. Propadli so torej na celi črti. — Tudi pri volitvah v Waltendorfu je socialna demokracija propadla.

Š Važno za občinske volitve. V neki nemški štajerski občini se je dogodilo, da je volilna komisija zavrgla glasovnice, katere so bile prelepljene z drugo kandidatno listo. Komisija je na ta način zavrgla 93 glasov. Namestnija je volitve ovrgla, ker je po njenem mnenju dovoljeno prelepljati glasovnice z novimi kandidati. Proti temu odloku se je nek volilec, član komisije, pritožil, a upravno sodišče na Dunaju je dne 29. oktobra odločilo, da so glasovnice, katere so prelepljene z drugimi kandidati, veljavne. Stvar volilca je, če je pripustil svojo glasovnico prelepljati in je s tem povedal, da hoče voliti kandidate, ki so na prelepljenem listu na glasovnici. — Dobro, da si to določbo naši možje zapomnijo!

Š Osebnosti. V pisarno odvetnika dr. Jos. Leskovarja v Mariboru stopi s 1. novembrom g. J. Juvan, bivši koncipient pri rajnem g. J. P. Vencajzu v Ljubljani. Dosedanji koncipient pri g. dr. Leskovarju g. dr. Florijan Kukovec je stopil z 26. oktobrom v pisarno g. dr. Rosine v Mariboru. Dosedanji dr. Rosinov koncipient g. dr. J. Regalli pa vstopi v Celovcu kot koncipient.

Š Renovirali so od zunaj mariborsko stolno cerkev. »Ruštali« so modri mariborski nemško - protestantski mojstri pri tem delu skoro dalje, kot bi zidali novo.

Š Ponesrečil je v Gradcu dne 29. oktobra č. g. Tomaž Mraz, bivši dekan vuzeniški, duh. svetnik, biseromašnik itd. Starček se je sprehajal ob 4. uri popoldne na Murplatu, kar naenkrat ga zaloti voz električne cestne železnice in trešči z vso silo na trdi kameniti tlak. Takoj je bil na licu mesta rešilni oddelek z zdravnikom, ki mu je podal prvo pomoč. Častitljivi 85-letni starček je bil popolnoma nezavesten. Prenesli so ga v neko hišo, nato pa odpeljali v bolnišnico usmiljenih bratov. Starček je težko ranjen na glavi in nogi. Ravno ob času nesreče je šel mimo vojni kurat veleč. g. J. Tajek, ki je bil nekdanj ka-plan pri ponesrečenem gospodu in je g. Mraza takoj spoznal. Želimo, da bi ljubeznjivi starček skoro okreval!

Š Trgatev na Štajerskem. Od Sv. Jurja ob Ščavnici se nam piše: Kar je deževna in mrzla pomlad pokvarila, zboljšala je solčna jesen. Posebno v vinogradih je blagodejno solnce neizmerno dobro vplivalo na grozdje. Še precej obilna je bila trgatev pretečeni teden in še slajše veselje je z moštom. Kar ustnic se sprijemlje in ima 17°—20° sladkorja šentjurski mošt, malone, pajdaši se z lutomerško, jeruzalemsko kaplico. Cena mu je 44—50 vin. in lutomerško se prodaja od preše po 60 vin. Danes je trgatev konec in obeta izvrstno vino. Iz vinskih kleti diši mošt kot pravcata vijola. Vina je dovolj in kupcev premalo.

Š Zastrupljenje s slabim mesom. Iz Kozjake poročajo, da je mesar Satošek pred dnevi pobil bolnega vola in prodajal meso. Vsi, ki so to meso vživali, so oboleli na mrzlici in driski ter je njihovo stanje zelo resno. Proti mesarju so vložili kazensko ovadbo.

Š Samoum. V sredo dne 29. oktobra popoldne so našli v gozdu blizu Sv. Jožefa pri Mariboru obešenega bivšega železničarja Janeza Karner. Samoum-rilec je bil star 63 let. Pred več meseci ga je pri premikanju vozov zadela nesreča, prišel je med vozove. Bil je hudo poškodovan, stisnjen od dveh strani. Ko je prišel iz bolnišnice, ni bil več za delo sposoben. In vrgli so ga na cesto ter mu dali celih 24 kron penzije. In od teh borih kronic je moral ubogi mož preživljati sebe in svojo družino. In to v sedani draginji! Tako skrbi južna železnica za preskrbo onih ljudi, ki so ji poprej stalno delali. Res je: rabijo ga tako dolgo, dokler ima kaj soli v sebi — potem pa na — cesto!

Š Konkurz. Mariborska okrožna sodnija je proglasila nad premoženjem zadruge čevijarskih mojstrov v Mariboru konkurz. Konkurni komisar je višjesodni svetnik dr. Gustav Vokaun, oskrbnik konkurzne mase pa je odvetnik dr. Josip Leskovar.

Š Umrl je v Štoreh pri Celju zdravnik dr. Leopold Rauchmann, star 38 let.

Zapomnite si:

1. Scottova emulzija je edina po Scottovem načinu prirejena, že skoro 40 let uspešno rabljena emulzija ribjega olja.
2. Scottova emulzija ribjega olja se izdeluje izključno iz najčistjega parnega ribjega olja z Lofovi in iz drugih enakih samo prvovrstnih surovin. Ona poseduje torej vedno že sama ob sebi učinkujočo moč.
3. Scottova emulzija ribjega olja je okusno, lahko prebavljivo in tek vzbujajoče krepljeno sredstvo, enako za odrasle kakor za otroke.
4. Scottova emulzija je vsled izvrstnega Scottovega načina neizpremenjeno dobra in poseduje v polju enako učinkujočo moč kakor pozimi. 11 Ampak vedno le Scottova emulzija, nikakoli druga! Cena originalni steklenici K 2,50. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znamenju na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarni za poskušnjo.

GLASBA.

Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih. Dvajset pesmi v čast svetnikom. Za mešani zbor zložil Stanislav Premrl, stolni regenschori in ravnatelj cecilijanske šole v Ljubljani.

Part. 2 K 40 vin., glasovi po 60 vin. — Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Izdaja te zbirke je vzbudila v cerkvenoglasbenih krogih splošno pozornost. Prvič, ker je teh napevov zelo primanjkovalo, drugič pa, ker se odlikujejo po izvrstnem slogu in zanimivi harmonizaciji. Skladatelj je krenil popolnoma samostojno pot in smer tako, da so ti napevi v vsakem oziru originalni in nenavadni. — Večinoma so zloženi tistim svetnikom in svetnicam na čast, katere naše ljudstvo posebno goreče časti. — Kaj laskavo so zbirko ocenili naši najodličnejši skladatelji,

kakor: Foerster, Gerbič in dr. Kimovec ter jo cerkvenim zborom najtopleje priporočili.

To najnovejše Premrlovo delo je posvečeno spominu smrti slovečega Gr. Riharja, ki je bil tudi duhovnik-org-nist v ljubljanski stolnici. — Dne 24. julija t. l. je minulo 50 let, odkar je Rihar umrl. — Njegovo življenje, delovanje in smrt sta opisala nadučitelj Rakuša in Levičnik. Prvi v knjižici »Slovensko petje v pretekli dobi«, drugi pa v treh številkah »Dom in Sveta« leta 1896. povodom odkritja Riharjeve spominske plošče na njegovi rojstni hiši v Polhovem gradu.

Zelo umestno bi bilo torej, da bi si to zbirko nabavili vsi slovenski cerkveni zbori, kakor sploh vsi prijatelji cerkvene glasbe. Z gojitvijo in proizvajanjem teh mojstrskih napevov bi se še posebno spominjali petdesetletnice smrti moža, ki si je kot prvi slovenski skladatelj na polju cerkvene in svetne glasbe pridobil neveljivih zaslug.

Ne obupati!

Kdor si na noben način ne ve pomagati, navadno poizkusi svojo srečo nazadnje še s srečko, in res se ta poizkus marsikdaj dobro obnese, saj je čisto slišati, da je ta ali oni čez noč obogatel vsled glavnega dobitka. Najpriporočljivejša je turška srečka, ker lastnika v srečnem slučaju s svojimi glavnimi dobitki po 400.000 in 200.000 zlatih frankov in istini reši vseh gmotnih skrbi, v najneugodnejšem slučaju pa se mu večji del za srečko izdanega denarja povrne v obliki najmanjšega dobitka, ki ga vsaka srečka mora zadeti, oziroma dobi vsled vedno naraščajoče vrednosti turških srečk v doglednem času tudi ves svoj denar zopet nazaj, če srečko prodaja. Tako velikih ugodnosti ne nudi nobena druga srečka in ni je loterije na svetu, ki bi bila varnejša in nedolžnejša od turških srečk. Turške srečke so tedaj loterija in hranilnica obenem, zato jo priporočamo vsem onim, ki bi radi poizkusili svojo srečo brez posebnega rizika. — Mesečni obrok za turško srečko, koje prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra t. l., znaša samo 4-75 K. Kdor pa hoče pridejati mesečno še 1-25 K, prejme zraven še priporočljivo srečko italijanskega rudečega križa, tako da je potem deležen 10 žrebanj vsako leto. Naročila sprejemajo in pojasnita dajejo za »Slov. Stražo« g. Val. Urbančič, Ljubljana I, in vsi njeni sotrudniki po deželi. Naročajte le po posredovanju »Slovenske Straže«, ki je v zvezi z mogočno slovansko krščansko banko s polno vplačano delniško glavnico 40 milijonov kron, pri kateri se ni bati zgube in neprilike!

Zahvala.

3361

Za vse iskrene izraze sočutja, za častno spremstvo na zadnji poti drage nam rajnice ter za darovane lepe vence in šopke, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom posebno gg. častnikom c. in kr. pešpolka št. 27 za mnogobrojno udeležbo našo najpristranejšo zahvalo.

Rodbina
Jaklič-Weber.

Samotek rdeče desertno vino s Pelješca

½ litra 46 h, 5 litrov s dostavo 4-60 K. 3347
Vinska trgovina M. ŽERJAV, Stročiška ul. 32, Ljubljana.

Kdor ljubi dobro kavo,

rabi kot pridatek »pravi zagrebški
:Franck:« z kavinim mlinčkom. —
Kdor ga še ne vporablja, pogreša
najboljše.

emp 46/25.642

In hoc signo vinces!
Novo! V tem znamenju bodeš zmagal!
Ta silka ima tudi slovanske napise. Novo!

Predvajanje te velikanske zgodovinske zgodbe
od petka 7. do četrta 13. novembra.

Velikanski cirkuški prizori. Izpreobrnitev h krščanstvu. Trpinčenje kristjanov. Cesar Konstantin sprejme krst. Prikažen sv. križa. Bitka pri Laksu Rubra. Angeli se prikažejo in strašijo poganke bojvnike. Cesar Konstantin porazi Maksencija. Solški mladini priporočljivo.

V kinematografu IDEAL v Ljubljani

Predstava traja 2 uri. Vsak dan od 1-3, 3-5, 5-7, 7-9, 9-11.
V nedeljo tudi ob 10 ½ zjutraj.
Cene: K 1-90, 1-30, 1-30, 1-—, —-60. 7 dni!

Tržiške novice.

t **Delavski tečaj** priredi jugoslovanska organizacija prihodnjo nedeljo, 9. t. m. Tečaj bo trajal od 9. do 12. ure dopoldne in popoldne od 3. do 5. ure. — Ob 11. uri dopoldne bo tudi volilni shod, na katerem poroča kandidat za deželnozborsko volitev v splošni skupini g. Janez Piber, župnik v Gorjah. Prepričani smo, da se bo delavstvo v obilnem številu udeležilo tega tečaja.

t **Novo tržišno tehtnico** je postavil tekoči teden g. Ivan Rebek iz Celja. Poleg tehtnice je zgradil gosp. zidarski mojster Rotar lično hišico.

t **Umrli** je dne 29. t. m. za sušico Frančiška Anžur. Bila je članica dekliške Marijine družbe in ženskega odseka društva Sv. Jožefa. Obe društvi sta se udeležili pogreba z venci in dekliška Marijina družba ji je zapela žalostinko na domu in na grobu. Naj počiva v miru!

t **Pirčev večer**, ki ga je 28. oktobra priredilo društvo sv. Jožefa, je imel namen, proslaviti ob stoletnici rojstva moža, čegar spomin še vedno živi med našim ljudstvom. Bil je to Tomaž Pirč, rojen v Kranju — ravno ob koncu francoske vladne na Kranjskem — 29. okt. leta 1813. Deloval je v Trzinu nad 30 let kot okrožni zdravnik in umrl tu l. 1880. Slovel je kot izborni zdravnik daleč preko mej Kranjske dežele; enkrat so ga celo klicali na Dunaj, da je šel zdraviti dunajskega župana. Odločno katoliškega prepričanja je bil in ostal do smrti. Njegov recept za zdravila je bil večkrat: drži se božjih zapovedi. Tako se pripoveduje o njem, da je vprašal mladega fanta, ki je zbolel vsled razuzdanega življenja: ali znaš sedem poglavitnih grehov? — Znam. — Teh nikar ne delaj, pa boš zdrav, drugega zdravila zate nimam. — Zato je bila gotovo srečna misel, ob stoletnici rojstva proslaviti takega moža. V slavnostnem govoru je g. župnik Peter Bohinjec orisal njegovo življenje, h kojemu govoru so prišli en sin slavljenčev in petero hčera ter polno drugega občinstva, na odru pa je bila lično ozaljšana podoba Tomaža Pirca. Slava njegovemu spominu!

t **Ženski odsek** društva sv. Jožefa je zadnjo nedeljo z narodno igro »Zaklad« nudi veliko užitka in moremo odseku le čestitati. Dosedanji uspehi odsekov pa naj bi bili vabilo vsem, ki so se morda iz praznega strahu odtegovali odseku, naj istemu pristopijo in se v njem izobražujejo.

Idrijske novice.

i **V nedeljo so imeli javen shod** naši naprednjaki in socialni demokratje. Bivši poslanec Gangl je dal odgovor od svojega šestletnega delovanja. Bili smo pač radovedni slišati, kaj je vse dosegel in pripomogel Idriji. Zadovoljni bi bili prav z malim, a še tega nismo slišali. Govoril je pač poldrugo uro, kakor Gangl zna — zrna nič, pač pa vedno zabavljanje na S. L. S. Spomnili smo se, kako je prejšnji naš poslanec pred šestimi leti dal odgovor od svojega poslanstva. Ne rečemo radi tega, ker je naš pristaš, temveč tudi nasprotniki so takrat pritrdili, ko je sklenil svoj govor: Delal sem in uspehe dosegel, kakor dosedaj še noben poslanec. Saj je prišel z imeni in dejstvi na dan, kako je bila trnjeva pot, ko je pazniškim vdovam izposloval poboljšek, kako je stare rudarje počasi spravil v II. in I. normalni razred, kako so se paznikom v okviru normala izpremenili procenti in na kake ovire je prišel, preden je dosegel 6. in 7. razred na naši dekliški šoli itd. — Pri Ganglu v nedeljo pa vse negativno, nobenega uspeha, pač pa v različnih premembah le znane zabavljice čez klerikalce. Omamljeni bodo pač volilci vsled bombastičnega besedičenja Ganglovega, a na boljšem pa ne bodo za piko. — Oglasil se je na shodu sodrug Tokan iz Ljubljane. Pričakovali smo, da bo vsaj on kaj pametnega povedal. A zopet zabavljanje čez dr. Kreka in čez klerikalce sploh. Ko je že predebelo kvasil o Theimerici, ga je naš pristaš vprašal, ali obstane pri tem, kar je rekel in če se upa tudi pred sodnijo svojo trditve zastopati. Tedaj se je g. Tokan umaknil. Tudi naš župan se je čutil poklicanega, kaj spregovoriti. Očital je našim neko agitiranje po Čekovniku. Ko se ga je pa vprašalo, naj vsaj enega našega agitatorja z imenom pove, ga je spomin zapustil, mož je molčal. — Ko so drugi zvedeli, o čem se je na shodu razpravljalo, so rekli: Oh, koliko koristnejšega dela bi meli naši sodrugi, ko bi skrbeli, da jih ne zadene kaka nesreča. Razne opazke med rudarji po jami nič kaj vselega ne obetajo, z zabavljanjem pa si stališča ne bodo zboljšali!

Specialna modna trgovina za gospode in dečke.

I. Kette

Ljubljana

Franca Jožefa
cesta 3.

Vedno
najnovejše

klobuke
cilindre
čepice
perilo
kravate

itd.

od preproste do najfinejše
izvršbe.

Zamaške

iz probkovine za steklenice in sode v vseh velikostih in kakovostih za vinotrice, pivovarne, založnike piva, izdelovalce likerjev, lekar-narje, drogiste, mineralne vrelce in spec. trgovine izdeluje trdka

Jelačin & Ko., Ljubljana.

Edino domače podjetje te stroke na jugu monarhije. — Električni obrat. — Direktni uvoz probkovine iz Španije in Portugalske. — Zahtevajte cenik in vzorce! — Zaloge raznovrstnih stanjlovi-h kapsljev za steklenice. 3196 12-1

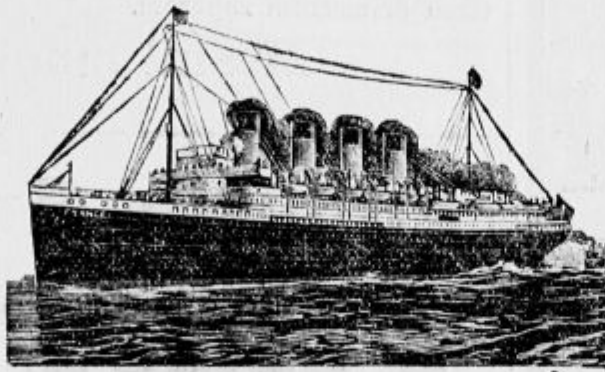
Samo 5 dni z brzoparniki francoske družbe !!

Najkrajša
vožnja iz

Havre v New York

Veljavne vozne liste za vse razrede in vozne listke za potnike iz Amerike nazaj v domovino dobiš **edino** pri

1929

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena po-tovalna pisarna v

Ljubljana, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetске posojilnice nasproti gostilne pri „Figovcu“.

Izdaja vozne listke po vseh železnicah za prirejanje zabavnih in romarskih vlakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno.

Gospodarska šola v Ljubljani

traja od 4. novembra 1913 do 31. marca 1914.

Šola vzgaja kmečke mladeniče za zavedne občane ter jim zlasti podaja vso vednost, ki je potrebna **županom in občinskimi tajnikom.**

Poučuje se razen kmetijstva, tudi knjigovodstvo ter račun-stvo in zlasti **občinsko poslovanje.**

Za sprejem se je zgledati do 4. novembra t. l. s krstnim listom in zadnjim šolskim izprijčevalom. Šolnine ni plačati nobene.

V Gospodarsko šolo sprejema: **Ravnateljstvo slovenske tr-govske šole v Ljubljani.**

Ljubljana, dne 26. oktobra 1913.

3345

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in

:: snaženje oblek. ::

Apretura sukna.

Jos. Reich

Poljanski nasip — Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

:: Postrežba točna. Solidne cene. ::

Prva slovenska izdelo-valnica mostnih, živin-skih in drugih tehtnic za trgovino in obrt, stavbno in umetno ključavničarstvo

IVAN REBEK

CELJE, Poljska ulica 14

priporoča svoje tehtnice. — Ceniki na razpolago brezplačno in franko. 2163

Za njive in travnike,
za sadje, zelenjad,
za žito, vinograd
moraš žlindre pridati!

Tomasova žlindra

zvezdne

znamke

je priznana najboljša in poceni, fosfornatokislo gnojilo za jesen-sko setev.

Gotov učinek! Bogat donesek!

Pozor!

Tomaževa žlindra zvezdne znamke prodaja se le v plombi-ranih, z zvezdo zaznamovanih vrečah.

Za vsebino fosforove kisline, ki je na vrečah označena, se da popolno jamstvo.

Zalogo zvezdne znamke ima veletrgovina „**MERKUR**“ **PETER MAJDIČ** v Celju.

Naročila na debelo in drobno se takoj izvršujejo. 2434

Priporočilo!

Kdor želi, da se mu do-bro nabrusi britev, žepni nožič, dalje razni ku-hinjski noži škarje in drugo rezilo,

naj se obrne na

Ivana Krajgerja

prvega finega in umetnega brusarja v Ljubljani, Ta oskrbuje tudi vsa dela za papirnice. Elek-trični obrat. Pri njem je vedno v zalogi najfi-nejše blago iz solinškega jekla, kot britve, ku-hinjski noži itd. 3220 2-1

Samo v Zidovski ulici.

Namesto K 106 — za K 56 —

dobavljam franko na vsako po-stajo za reklamo nove vrste

šivalne stroje „Singer“

ki se gonijo z nogo z eleg. oma-rico in 10 letno garancijo. Od-pošljem ko dobim 15 K zadatja, ostanek po povzetju. Vse vrste šivalnih stro-jev „Ringschiff“, „Central-Bobbin“ za hišno porabo in za rokodelce po en gros cenah.

A. Weissberg, Dunaj II.

2306 Untere Donastrasse 23/S.

Dopisuje hrvaško. Ceniki gratis in franko.

Zahtevajte zastonj pošiljatev vzorcev

cefirja, blaga za postelje, flanelo, barhenta, in-leta, grizeta, damast-gradla, belega blaga, brisač, žepnih robcev, kakor tudi platna in bombaže-vine ter vsakovrstnega blaga, ki ga razpošilja po čudovito nizkih cenah **tkalnica**

Henrik Goldschmied, Bistra 118
pri Novem Mestu ob Metl, Češko.

40 metrov ostankov lepo sortiranih, flanelo, barhenta, modrotiska, kanava itd. prima kakovo-sti, 16 K. Ravno isti ostanki najlepše kakovosti 20 K. — Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

PFAFF šivalni stroji so priznani najboljši.

Pouk šivanja in vezenja na stroj brezplačen.

Novost: Najnovejši brzošivalni stroj za krojače, obrtnike brez čolnčka do 3000 vbojlajev v 1 minuti. Dobi se le pri

IGNACIJ-u VOK špec. trgovina šivalnih strojev in koles
LJUBLJANA, SODNA ULICA 7.

10 letno jamstvo. Ceniki zastoj in poštne prosto. 10 letno jamstvo.

1430

Št. 2482.

3278

Dobava jestvin

za hrano prisiljenecv in gojencev odda se vsled odloka deželne odbora kranjskega z dne 28. oktobra 1908, št. 11.193 za leto 1914 in sicer:

Blago:

1. goveje meso	okroglo 5500 kg
2. telečje meso	100 "
3. svinjska mast, ogrska	2000 "
4. rastlinska mast, v sodih	2000 "
5. moka za prežganko	4500 "
6. moka za cmoke	5000 "
7. prednja moka	100 "
8. koruzna moka za polento	5000 "
9. pšenični zdrob	1000 "
10. fižol (le v slučaju, da lastni pridelek ne bo zadostoval)	1500 "
11. riž	1200 "
12. ješprenj	1600 "
13. ješprenček	100 "
14. olje, navadno jedilno	150 "
15. sol, morska	3000 "
16. kava, navadna, nežgana	20 "
17. kumin	50 "
18. poper	15 "
19. kaša	700 "

To blago je dostavljati v skladišče v prisilni delavnici. Ker je skladišče še v Ljubljani, je blago podvrženo vžitini. Ponudbeni pogoji so ponudnikom na razpolago v pisarni podpisane ravnateljstva, ter je ponudbam pristaviti izjavo, da se ponudnik podvrže tem pogojem.

Za dobavo mesa veljajo posebni ponudbeni pogoji, vsled katerih se mora meso enako zakladati kakor za vojake.

Zapečateni pismeni ponudbe morajo biti postavno kolekovane in v dveh zavitkih, od katerih zunanji mora imeti naslov podpisanega ravnateljstva, notranji pa ime ponudnika in pripombo »Ponudba za zalaganje jestvin«.

K zaporednim številkam blaga 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 19 je posebej v zapečatenih zavitkih vložiti vzorce.

Ponudbe z vzorci je vložiti do 17. novembra 1913 v pisarni ravnateljstva deželne prisilne delavnice v Ljubljani.

Ravnateljstvo deželne prisilne delavnice in vzgojevališča v Ljubljani,
dne 23. oktobra 1913.

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL sinovi

Ljubljana.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

priporoča:

Ojinate
barve

Suhe
barve

Emajlne
barve

Fasadne
barve

Marijin trg št. 1.

priporoča:

vse vrste: firnežev,
čopičev, lakov

Mavec
(Gips)

Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastoj!

213

Ceniki zastoj!

Zimsko perilo

volnene srajce, spodnje majice in hlače, pleteni te-
lovniki, nogavice, dokolenice, rokavice, ga-
maše, kožuhočinaste čepice, snežne
čepice, ščitnike, kolenogrelce
trebnogrelce, žilogrelce in
druge predmete za gospode

priporoča

3027

modna trgovina za gospode

Ljubljana P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Št. 8990/V. z.

3298

Poziv nabornikom k zglastitvi.

Mestni magistrat glede rednega nabora leta 1914 razglasa:

1. Vsem v Ljubljani stanujočim leta 1891, 1892 in 1893 rojenim mladeničem, ne glede na njih rojstni ali pristojni kraj, se je osebno zglastiti

tekem meseca novembra 1913

v mestnem vojaškem uradu, v Mestnem domu, I. nadstropje

k zabeleži.

2. Nabornikom, ki niso pristojni v Ljubljano, je prinesiti s seboj izkazila o rojstvu in pristojnosti (rojstni in domovinski list).

3. Začasno odsotne ali bolne nabornike smejo zglastiti starši, varuhi ali pooblaščenici.

4. Nabornikom, ki hočejo uveljaviti eno ali drugo v §§ 29 (duhovni in kandidatje duhovskega stanu), 30 (posestniki podedovanih kmetij), 31 vzdrževalci rodbin in 82 (učitelji in učiteljski kandidatje v nadomestni rezervi), dalje v § 20 (osiguranje le dveletne aktivne službe) v. z. navedenih olajšav, je opremljene prošnje od meseca januarja 1914 dalje do glavnega nabora vlagati pri pristojni politični oblasti, ali pa na dan glavnega nabora pri naborni komisiji (§ 45).

5. Za slučaj, da je pravica do olajšave po §§ 30 in 31 v. z. obstajala že pred nastopom aktivne službe, pa se do nastopa aktivne službe ni uveljavila, ne da bi se zamuda zadostno opravičila, stopi pravica do uvrstitve v nadomestno rezervo šele ob splošni izmeni moštva v veljavo.

6. Opremljene prošnje za nabor izven pristojnega nabornega okraja je vsekako vlagati o priliki zglastitve in obenem se lahko dokaže in uveljavi pravica do ene ali druge v §§ 29, 30, 31 in 82, dalje v § 20 v. z. navedene olajšave (§ 30).

7. Določila pod 4, 5 in 6 veljajo tudi za olajšila po § 82 v. z. za tam določeno prehodno dobo.

8. Opremljene prošnje za priznanje olajšave po § 32 v. z. (priznanje olajšila vzdrževalcem rodbin in kmetovalcem, ako nimajo polne postavne pravice po § 30 in 31 v. z.) je od meseca januarja 1914 dalje pa do nastopa aktivne službe vlagati pri pristojni politični oblasti. Za slučaj, da je pravica do olajšave obstajala že pred nastopom aktivne službe, pa se do nastopa aktivne službe ni uveljavila, ne da bi se zamuda zadostno opravičila, stopi pravica do uvrstitve v nadomestno rezervo šele ob splošni izmeni moštva v veljavo.

9. Kdor prezre dolžnost zglastitve ali sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, se ne more opravičevati s tem, da ni vedel za ta poziv ali dolžnosti, ki izvirajo iz vojnega zakona.

10. Nabornik, ki opusti zglastitev, ne da bi ga ovirala kaka nepremagljiva ovira, se kaznuje zaradi prestopka z denarno globo do 200 K, odnosno s temu primernim zaporom.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 7. oktobra 1913.

Potniki v Ameriko!

ki so previdni, se vozijo dandanes samo z najnovejšimi parniki „VELIKANI“ preko HAMBURGA. — Največji parnik na svetu je

IMPERATOR

Dolg je 920 črevljev (280 m), nosi 50.000 ton ter je prva ladja na 4 vijake, dočim so bili dosedaj največji in najhitrejši parniki samo na 2 vijake. „IMPERATOR“ je široko morje preplul v 20 dneh trikrat ter se je moral pri tem še v Hamburgu in New Yorku z izkladanjem in nakladanjem, da je na vodi, ter se niti malo ne da primerjati z drugimi morskimi velikani.

jem popoldrugi dan muditi. — Morska vožnja v 6 do 6 1/2 dneh se popolnoma jamči.

O prvi vožnji „Imperatorja“ piše „Glas Naroda“ iz New-Yorka: „Imperator“ je višek moderne tehnike. Ropotanje strojev se čisto nič ne sliši. Ladja pluje tako mirno, da človek skoraj ne ve,

Približno tako so urejeni tudi drugi „velikani“ „Hamburg-Amerika linije“. Vsi imajo v III. razredu sobe samo z 2, 4 ali kvečjem s 6 posteljami. Hrana je obila in dobra. Taki „velikani“ so poleg „IMPERATORJA“, „KAISERIN AUGUSTE VICTORIA“ (25.000 ton), „AMERIKA“ (24.000 ton), „CLEVELAND“ in „CINCINNATI“ (po 20.000 ton) itd.

Važno! Vsak potnik dobi pri meni pismeno garancijo, da je prost vseh stroškov za hrano in stanovanje ko se pripelje v Hamburg.

Vsakočaka pojasnila daje brezplačno:

Fr. Seunig, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.

Pismo iz svele dežele.

Jeruzalem, 20. okt. 1913.

Dne 5. t. m. je dospel semkaj s svojim spremljevalcem, prosekterjem p. Polikarpom Vaupotičem, priporjem v Kandiji, v Palestini dobro znani provincial usmiljenih bratov v Gradcu, da napravi kanonično vizitacijo v malem malteškem hospicu Tantur pri Jeruzalemu.

P. provincial dr. Ausgar Hoenigmann je deloval približno 15 let (12 let je bil pripor) kot marljiv in nesebičen zdravnik v tem hospicu. Ni čuda, da je hodilo ljudstvo skoraj celo leto povpraševat, kdaj pride nazaj v Palestino. Kljub temu, da je bil njegov prihod skoro do zadnjega dne neznan, ga je pričakovala obila množica in odlična gospoda na kolodvoru v Jeruzalemu. Videlo se je med drugimi avstro-ogrskega konzula De-Franceschija, rektorja avstrijskega hospica dr. Fellingnerja s podvodjo I. Hegerjem, superiora p. Mauricija iz Siona, uradništvo c. kr. avstrijske pošte i. dr.

Po prisrčnem pozdravu sta se odpeljala v spremstvu nekaj gospodov na Tantur. Ko je ljudstvo v bližini in okoličici zvedelo, da je prišel semkaj njegov nekdanji zdravnik oče Ausgar, je prihajala vsak dan pozdravit ga truma za trumo.

P. Polikarp Vaupotič, pripor v Kandiji, je obiskoval med tem kratkim časom prav marljivo tukajšnje sanktuarije ter imel priliko, kot spremljevalec p. provinciala, spoznati arabske šege in tudi jedi.

Po sklepu kanonične vizitacije se je p. provincial s svojim spremljevalcem poslovil dne 18. t. m. od tukaj. Od Tanturja ga je spremljalo pet voz. Na kolodvor pa so se prišli posloviti že pri njegovem prihodu omenjeni gospodje, katerim so se pridružili še preč. gosp. o diskret Benignus Snoj, konzula italijanske in belgijske in mnogo drugih.

Obenem sta zapustila Palestino tudi č. g. vicerektor avstr. hospica I. Heger in pa usmiljeni brat P. Methodius Krejčerič, ki je v hospicu Tantur skozi 20 let marljivo delal in pomagal bolnim kakor tudi zdravim.

Torej vsem tem, ki so nas v Palestini zapustili, želimo obilo blagoslova in zdravja na rodni zemlji.

MATTONIJEV
GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in
osvežujoča pijača

preizkušena pri žledčnih in črevesnih ka-
tarih, obilnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo največkrat zdravniki kot bistveno
podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdrav-
ljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih
24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijskih prodajnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloge pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-
niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Sanatorium Emona v Ljubljani,
Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške
bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli.
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Konfekcija

za moške, ženske in otroke
v veliki izbiri po zanesljivih
stalnih cenah v podružnici
trdke R. Miklauc

„Pri Skofu“

Ljubljana, Pred Skofijo šte. 3,
(Medena ulica).

Poseben oddelek I. nadstropje
Cenik na zahtevo brezplačno
in poštne prosto. 2622

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale,
obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, pri-
prosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. —
Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja
samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno
delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno
prevzame.

13

Specialiteta K 20.—

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe se
nogam najbolj priležni,
lični in najboljše kakovosti

Naprodaj samo pri

JULIJU ŠTOR, Ljubljana

Prešernova ulica šte. 5.

Goiserski čevlji za turiste,
higijenični čevlji za otroke.

Cena: 12-50 2938 (52) Cena: 16-50

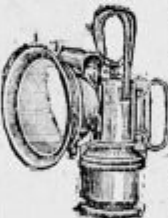
Zahtevajte zastoni in franko moj cenik

o električnih in acetilenskih svetilkah

za vse porabne svrhe. — Izborno električne žepne svetilke,
zelo sveteče, kompletne za K 2, 2-40, 2-80. — Električne
ročne svetilke v kovinastih tokih po K 4— in 5—. Hišne
svetilke v lesenih omarah K 4-50. — Acetilenske ročne sve-
tilke iz medenine ponikljane, zelo trpežne za na mizo in
obešanje, po K 4—, 5— in 6—. Pošilja po povzetju

A. Weissberg, izvozna trdka, Dunaj

Untere Donaustrasse 23/S 3207. Dopisuje se hrvatsko.

PETER LASSNIK

najstarejša ter najsolidnejša trgovina v Ljubljani

priporoča

svojo vedno svežo zalogo špecerijskega blaga,
ter raznovrstne, vedno sveže mineralne vode.

Najnižje cene, točna ter strogo solidna postrežba.

PETER LASSNIK, Ljubljana, Marijin trg — Wolfova ulica.

Marijin trg — Wolfova ulica

2567

Najhitrejša in najsigurnejša
vožnja v

Ameriko

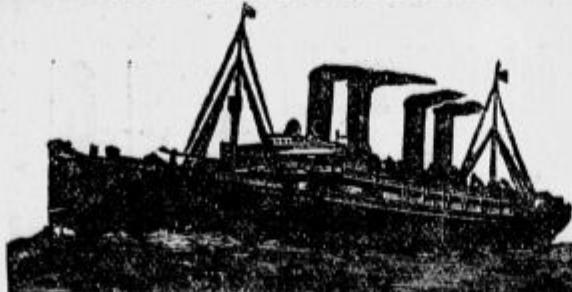
je z ekspresnimi

cesarskimi brzoparniki: »Kai-
ser Wilhelm d. II.«, »Kaiser
Wilhelm d. Gr.«, »Kronprinz
Wilhelm«, »Kronprinzessin Cäcilie« in z največjimi brzoparniki: »Prinz
Friedrich Wilhelm«, »George Washington«, »Columbus« itd. Vožnja 5—6 dni.

Posebno opozarjam na novo vpeljane kajute (kabine) III. razreda. V teh je prostora za
2, 4 do 6 oseb; opremljene so čim najudobneje. Potniki dobivajo v posebnih jedilnih
dvoranah ob pogrnjenih mizah izborno hrano. Na razpolago imajo poleg družabnih in
kadilnih salonov tudi posebni šetalni krov, kopelji itd. Na krovu jim igra vsak drugi
dan godba. — Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in četrtek. —

Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi v pristanišču brezplačno hrano in stanovanje! — Edino veljavno
vozne listke za te parnike, kakor tudi za vse proge amer. železnice pri

Ed. Tavčar-ju v Ljubljani Kolodvorska ul. 35 (nasproti občeznane go-
stine »Pri Starem Tillerju«) — Izdaja voznih
listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada, Avstralija. Zabavna potovanja v Italijo
Egipt, na severni tečaj itd.

Domača najnovejša
konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup
narejenih oblek. —
Sprejemajo se naročila po meri,
ter se izvrše točno in solidno.
Založniki c. kr. priv. juž. železnice.
Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Deklè

izurjeno v vseh hišnih opravilih, želi
vstopiti v službo kot gospodinja h
kakemu starejšemu samostojnemu go-
spodu. Ponudbe sprejema upravništvo
„Slovenca“ pod šte. 3321.

Nagrobne križe

kamenite podstavke za na-
grobne križe, nagrobne sve-
tilke, vsakovrstne peči, na-
vadne preproste pa najno-
vejše do najfinejših izpeljav,
štedilnike, kotle za žganje
in pičo kuhati, slamoreznice
robkarice za koruzo, sti-
skalnice za grozdje in sadne
mline, umetna gnojila in
vsakovrstno železninarsko
blago priporoča po najniž-
jih cenah na debelo in drobno
veletrgovina z železnino

„MERKUR“

Peter Majdič v Celju

Najboljše ogrske salame,

fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klo-
base, prekajeno meso, slanino s papri-
ko, najboljši pristni emendolski sir ter
sladko čajno surovo maslo priporoča
trdka J. BUZZOLINI, Ljubljana,
Stritarjeva ulica.

Vsakdanje pošiljatve od najmanjše do naj-
večje množine po najnižji ceni. 2578

Ostanke blaga

3055

ki so se pri-
meni v ve-
likih mno-
žin, nabr.,
dajeni, da
se jih čim-
prej izne-
bim, glob.
pod ceno!

Zahtevajte
vzorke ostankov
blaga za moške in
ženske obleke
poštne prosto.

zadosti velike za kompletno
moško obleko, hlače, pa-
leto, ženske kostume, pla-
šče, suknjo itd.

Izvoz sukna Karl Kasper
Innsbruck 332.

Najcenejše dežnike in solvčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno. 537

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3334

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

1 kg sivga skubljenega K 1.—, boljsega K 2-40, pol be-
lega prima K 2-80 belega K 4.—, prima mehkega puha K 6,
prvovrstnega K 7.—, 8.— in 9-60. Sivga puha K 6.—, 7.—,
belega finega K 10.—, prsnega puha K 12.—, od pet kg
naprej franko. 2419

Dovršene napolnjene postelje

z gostega, trpežnega, rdečega, modrega, rumenega ali be-
lega inlet (nanking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka,
z 2 vzglavnicama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno
napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim postelnim
perjem K 16.—, s pol puhom K 20.—, s puh perjem K 24.
Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14.—, 16.—. Posamezne
vzglavnice K 5.—, 3-50, 4.—. Pernice 200x140 cm velike K 13,
15.—, 18.—, 20.—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4-50, 5.—,
5-50. Spod. pernice iz najbolj. gradla za postelje 180x116 cm
velike K 15.—, 15.—. Razpošila od 10 kron naprej franko
po povzetju ali predplačilo. 2419

Maks Berger Dešenica 195/4 Češki les

Nikak riziko, ker se zamenjava dovolj ali denar vrne
Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastouj.

Štampilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčnk - štampiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

Fr. Hopf

sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani
Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša trgovina

glasovirjev in godbenega orodja

Glasovirji, pi-
anini, harmo-
niji (amerik.)
najbolj slovitih
tvrdk: Stelz-
hammer,

Rössler, Czerny
& Hofmann,
Hörig in edino
zastopstvo
dvorne tvrdke
Förster.

Posojevalnica. Plačila na obroke.

Najnižje cene. 333 1

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelo-
vodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim
skriljem z

asbest-cementnim škrliljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-ce-
mentno in strešno opeko,

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Priznani brezplačno in poštne prosto.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“,
„Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Sam-
land“, kateri vsak teden v sobotah oskrbu-
jejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so značajnost, izborna hrana, vpludna
postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega
kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

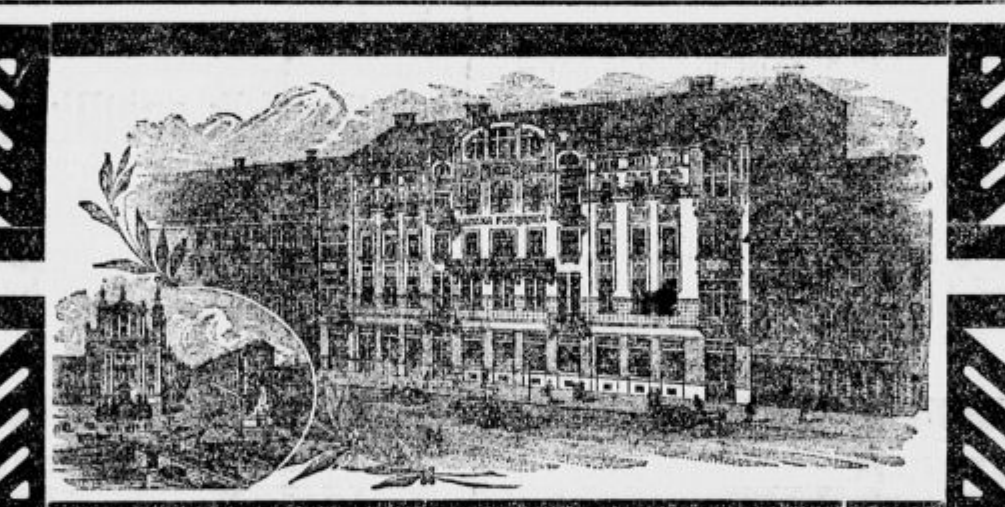
umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Sprichevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lasni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4-75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem marca
1913 čez 22 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana,
Franciška ulica 8. Izborna blago
Točna postrežba. Zahtevajte drože v
prid »Slovenske Straže«. 159

**Izprašani optik
Fr. P. Zajec, Ljubljana**

Stari trg št. 9 1135 1

Očala in ščipalniki
natančno po zdrav-
niških in znanstve-
nih predpisih. Ve-
lika zaloga toplo-
merov barometrov,
vsakovrstnih dalj-
nogledov itd. itd.
Moderno urejena
delavnica z elektri-
čnim obratom.
Ceniki brezplačno!

Pozor, kolesarji!

**Namesto K 120,
samo K 30-.**

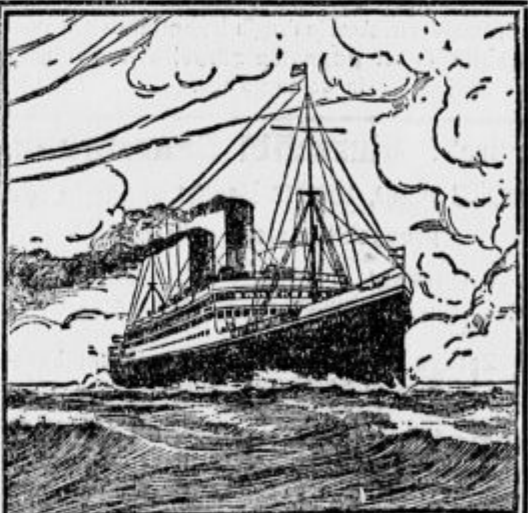
Franko na vsako postajo.

V reklamne namene razpošiljem 200 novih sve-
tovno znamenitih **graških dvokoles**, model 1913,
elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem na-
mesto za K 120, za 80 K. S torpednim prostim
tekom K 95.— s poštino vred. Ze rabljena kola-
lesa od K 40.— naprej. Nova čvrsta guma po
K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, zračne cevi po K 3.—, 4.—,
5.—. Svetiljke, zvonci, pedali in vsa ostala pri-
tiklina po cenah na debelo. Popravila, emajlira-
nje in ponikanje v lastni delavnici hitro in ceno.
Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa napla-
čila K 20.—. Plačevanje na obroke izključeno.
Cenovniki gratis in franko. Srbo-brvaško do-
pisovanje. 1064

Tvarniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse št. 23/S.

Potniki v severno in južno Ameriko se vo-
zijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos, Portland,
Quebeo, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema
vijakoma, električno razsvitljavo,
brezžičnim brzojavom, na katerih
je za vsakega potnika preskrbljeno,
da dobi dovolj domače hrane z vi-
nom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto,
v južno Ameriko vsakih 14 dni,
v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje rade-
volje brezplačno in prodaja vozne
liste glavni zastopnik za Kranjsko,
Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

21 Kolodvorska ulica 26.